

V ameriški zgodovini so umrli štirje predsedniki nasilne smrti

Kennedy - državnik in človek

ZLOCIN NAD predsednikom Kennedyjem v mestu Dallas, v državi Teksas, je četrti v ameriški zgodovini. Pred Kennedyjem so ubili predsednika Abrahama Lincolna, Jamesa Abram Garfielda in Williama McKinleya. Prejšnji trije so bili republikanci, Kennedy pa je prvi predsednik demokratske stranke, ki ga je zadela atentatorjeva krogla.

LJUDJE SO STALI OB PROGI

ABRAHAM LINCOLN je bil šestnajsti ameriški predsednik. Njegov ded je prišel iz Velike Britanije v ZDA. Rojen je bil 12. februarja 1809 na neki farmi v bližini Larue. Ze kot mladenič si je pridobil spoštovanje kot fizično močan in bistroumen fant. Studiral je pravo in ga z odličnim uspehom končal. Kot advokat je pogosto zagovarjal revne farmerje. Bil je tudi razsoden politik. Kmalu so ga izvolili v kongres. V kongresnih razpravah se je zavzemal za odpravo suženjstva. V nekem svojem govoru je dejal: »Verjamemo, da je pravičnost vir moči.« Pred volitvami 1.1860 je republikanska stranka izvolila Lincolna za svojega kandidata. Po volitvah je 11 južnih držav izstopilo iz zveze. Prišlo je do državljanske

vojne. Po zmagi na gettysburškem polju je bil jug poražen in Lincoln je izdal proglas o osvoboditvi sužnjev na jugu. Leta 1865 so ga drugič izvolili za predsednika. Po sklenjenem premirju z južnimi državami jim je ponudil velikodušne pogoje. Pet dni po premirju pa ga je v washingtonskem gledališču »Ford's Theater« ustrelil igralec John Wilkes Booth. Dan pozneje je umrl. Zalostni ljudje so se zbrali vzdolž proge, po kateri so prepeljali posmrtno ostanke pokojnega Lincolna v njegovo rojstno državo Illinois.

NAJMLAJŠA ŽRTEV

JAMES ABRAM GARFIELD je bil rojen 19. novembra 1831. Bil je najmlajši v družini s štirimi otroki. Oče mu je zgodaj umrl in delati je moral kot farmer. Pozneje je končal šolo in postal pro-

fesor. Bil je nasprotnik suženjstva. Za predsednika je bil izvoljen leta 1880. Na tem položaju je bil samo eno leto. Neki uradnik ga je 2. julija 1881 ustrelil na železniški postaji v Washingtonu. Morivca Charlesa Guiteauja so obesili v juniju mesecu naslednjega leta.

MORIVCA SO OBESILI

WILLIAM MC KINLEY je bil petindvajseti predsednik ZDA. Rojen je bil 29. januarja 1843 v Nilesu kot sedmi otrok v družini, ki je imela 9 otrok. Studiral je pravo v Albany in po študiju odprl svojo pisarno v Cantonu. Pozneje je postal guverner države Ohio. Za predsednika so ga izvolili leta 1896. V času svoje vlade se je uveljavil z metodičnim delom, ki je služilo premožnejšim slojem. Leta 1901 ob otvoritvi vseameriške razstave v Buffalu ga je ustrelil anarchist Leon Czolgosz. Umrl je osem dni po atentatu — 14. septembra 1901. leta. Njegove zadnje besede so bile: »To je božja pot. Zgodila se je njegova volja, ne naša.«

SEDMI OTROK

JOHN F. KENNEDY je bil 35. predsednik ZDA. Sin premožnih staršev, ki so mu omogočili visoko izobrazbo, je bil izviren v svojih političnih idejah. Med drugo svetovno vojno je bil ranjen. Po vojni je nekaj časa delal v novinarstvu, kmalu pa se je vse posvetil politiki. Leta 1960, natanko sto let po Lincolnovi izvolitvi, je postal prvi državljani Amerike. Trije strelji zločinske roke so ga zadeli na njegovi turneji po državi Teksas. S krvavo glavico je omahnil v naročje svoje soproge Jacqueline. Kennedy po atentatu ni prišel več k zavesti. Umrl je pol ure pozneje v bolnišnici. Kennedy, ki mu je pred dvema letoma pokojna Mu-

Pokojni predsednik J. Kennedy s svojo soprogo v Beli hiši. Straže na sliki mu izkazujejo vojaške časti.

rilyn Monroe za rojstni dan zapela »Veliko sreče«, je bil vzoren državnik in človek. Samo dva dni v zadnjih letih, ko se je vselil v Belo hišo, ni prišel v pisarno. Ta dva dni je izostal zaradi boleznih. Njegova zunanost se v Beli hiši ni veliko spremenila. Ostal je takšen, kakršen je bil. Ob napornih državnih poslih so se poteze na njegovem obrazu nekoliko zresnile, vendar je ostal še vedno živahen in duhovit. Lasje so mu ob zaliscih nekoliko posiveli. Pa tudi telesna teža se mu je povečala za tri kilograme.

Mnogi si ne morejo razložiti hitrosti, s katero je postal Kennedy v Ameriki priljubljen. Bil je res »ljubljenec bogov«. Vsa Amerika ga je posnemala. Ko so pred kratkim posneli neko ploščo s Kennedyjevimi parodijami, je ta plošča postala v trenutku najbolj iskana. V osmih tednih so prodali 4 milijone plošč.

Pri Johnu Kennedyju, ki je bil po svojih pradedih irskega rodu, je prevladoval britanski značaj. Britanski je bil na njem hladen pragmatizem, izbrusen smisel za pravičnost in sposobnost, njegovo veselje do športa, njegov dar opazovanja in osebni pogum. Irska pa je bila na njem osebna vitalneta.

REHLI SO...

(ob smrti predsednika ZDA Johna F. Kennedyja):

»NJEHOVO življenje in delo sta bila toliko potrebna ne le ameriškemu ljudstvu, marveč tudi mednarodni skupnosti.«

Predsednik Tito v sožalju brzojavki soprogi Jacquelin Kennedy

»TO JE žalosten trenutek za ves narod. Gre za izgubo, ki je ne moremo nadomestiti.«

Novi predsednik vlade ZDA Lyndon Johnson, ko je prvič spregovoril Američanom

»KENNEDY je padel kot žrtev umazanega zločina.«

Koča Popović, zunanemu ministru ZDA Deanu Rusku

»TO POSASTNO dejanje nam je vnelo velikega

državnika, pametnega in poštenega človeka.«

Winston Churchill, bivši britanski premier

»PRIŠEL BO v zgodovino človeštva kot žrtev svobode in miru.«

Konrad Adenauer, bivši zahodnonemški kancler

»NJEHOVA smrt je nenadomestljiva izguba za svet.«

Helmut von Brentano, predsednik zah-nemške krščansko-demokratske stranke

»OD KENNEDYJA smo pričakovali velika dejanja, ker je bil zelo hraber človek z občutkom bodočnosti.«

Clement Attlee, bivši premier

»TO JE stvarno, to je stvarno.«

George Pompidou, francoski premier

»PREDSEDNIK Kennedy je padel kot vojak pod ognjem orožja pri opravi-

ljanju svoje dolžnosti v službi svoje države.«

Charles de Gaulle, francoski predsednik

»ATENTAT odkriva, kako globoko zakoreninjena in strašna so predsodki, katerimi se je boril Kennedy.«

Pietro Nenni, vodja italijanskih socialistov

»VSI, KI SMO imeli priložnost spoznati Kennedyja, smo globoko pretreseni.«

Ludwig Erhard, zahodnonemški kancler

»ZDA so izgubile enega svojih največjih državnikov, svet pa prepričljivega branilca miru in svobode. Odločni boj predsednika Kennedyja za napredek in enakopravnost črnega prebivalstva bo postal ena najsvetlejših strani ameriške zgodovine.«

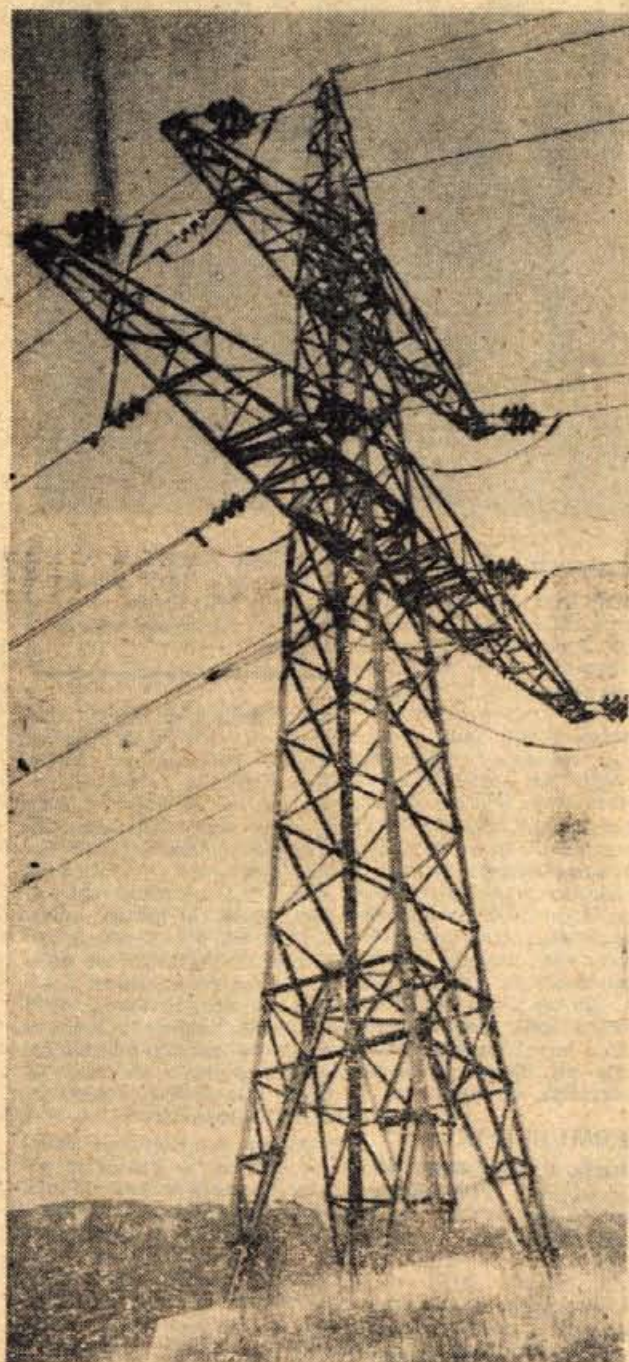
Krag, danski premier

»SMRT PREDSEDNIKA Kennedyja je resen udarec vsem tistim, ki so verovali v iste ideale.«

Gerhardsen, premier Norveške

Dvajset let dela

Naš daljnovod

NAS DALJNOVOD je dolg že dvajset let. Prve temelje smo mu postavili pred dvajsetimi leti v Jajcu. Potem smo ga iz Jajca potegnili na vse strani, da je povezal vseh pet jugoslovanskih narodov in vse ljudi v šestih socialističnih republikah. Po tem jugoslovanskem daljnovodu teče danes enotni jugoslovanski tok. Ustvarjajo ga delovne roke delavcev in kmetov.

Po velikih uspehih v zadnjih dvajsetih letih ni več nobenega ugljanja, kam nas naš daljnovod vodi.

BOGASTVA ni mogoče izmeriti z vrečami zlata. Tudi uspehov ni mogoče meriti na metre. Pa vendar razpolagamo s podatki, ki povedo, da smo v zadnjih dvajsetih letih hitro napredovali. Da ne bomo našega razvoja ugotavljali »po očeh«, bomo našli samo nekaj števil.

Kaj izdelamo v eni uri

V **ENI URI** pride iz jugoslovanskih električnih central čez milijon kilovatnih ur električne energije, v rudnikih izkopljejo okoli 3.000 ton premoga, iz vrtin priteče čez 170 ton nafte, iz visokih peči in jeklarn dobimo 175 ton jekla in s tekočega traka kragujevske tovarne avtomobilov »Zastava« pridejo štirje avtomobili. Naše tovarne v eni uri izdelajo 40.000 metrov raznih tkanin, okoli 2.000 parov čevljev, 30 radijskih sprejemnikov in 4 tone čokolade.

Vsak peti prebivavec je zaposlen

JUGOSLOVANSKI statističarji nam postrežejo s podatkom, da je vsaki peti Jugoslovian zaposlen. V delovnem razmerju je 3 milijone 370 tisoč ljudi. Od leta 1957 se je število zaposlenih povečalo več kot za milijon ljudi. V Belgiji, Avstriji in Zahodni Nemčiji je zaposlen vsak tretji prebivavec, v Franciji vsaki peti, v Veliki Britaniji pa vsaki drugi državljan. Številke govorijo, da se Jugoslavija zelo hitro približuje visoko razvitim industrijskim deželam.

Naraščanje industrijske proizvodnje

PODATKI povedo, da se je jugoslovanska industrijska proizvodnja v primerjavi z letom 1939 povečala za petkrat. Podatki povedo, da se je industrijska proizvodnja v Sloveniji in na Hrvaškem povečala štiri do petkrat, v Bosni in Hercegovini za šestkrat, Makedonija za devetkrat, Črna gora pa celo za 17-krat.

JUGOSLAVIJA danes proizvaja desetkrat več električne energije kot pred vojno. V ladjedelništvu je Jugoslavija po vojni neverjetno hitro napredovala in zasedla deseto mesto v svetu. Avtomobilska industrija proizvaja sedaj že nad 50 različnih vozil. Jugoslavija je razen tega četrta država v jedrskih raziskavah v Evropi.

Naše naravne lepote in tuji

NASO DRZAVO obišče vsako leto več tujcev. Že lani jih je bilo nad milijon. Letos je bila ta številka še znatno večja. Najbolj obiskano mesto pri nas je Beograd, za njim pa sedijo Opatija, Zagreb, Ljubljana, Dubrovnik in Reka.

Vsak tretji dan v Jugoslaviji zgradimo kilometer železniške proge. Na cestah je desetkrat več vozil kot jih je bilo pred vojno. Državljeni naše države napišejo letno okoli 950 milijonov pisem.

Beograjsko sejmišče sodi med gradbene čudeže. Njega občudujejo gradbeni strokovnjaki iz tujine in doma.

Zagreb je drugo največje mesto v Jugoslaviji. Vedno bolj dobiva obraz vele mesta.

Stara Ljubljana ob bregovih Ljubljanice se je razširila na nove stolpnice in nebottičnike.

Muzej lepih umetnosti

Sončno nedeljsko popoldne sem nadaljeval z obiskom v muzeju lepih umetnosti. Muzeji v državah, ki smo jih obiskali, so v nedeljah odprti prav tako kot ob delavnikih. Zaprte pa so njihove blagajne, kar je za takega obiskovavca, kot sem bil jaz presneto pomembno, pa čeprav vstopnine res niso visoke.

Bruseljski muzej lepih umetnosti razpolaga prav tako kot antwerpenski in vsi holandski muzeji z velikim številom platen, flamske šole. Ima pa tudi lepo zbirko skulptur modernih kiparjev, med njimi Moora in Zadkina. Posebno Zadkina na Holandskem in v Belgiji izredno cenijo. Rotterdamski spomenik žrtvam druge svetovne vojne je njegovo delo.

Bruseljske gostilnice in njihovi gospodarji

Bilo je že precej čez poldne, ko sem se spet srečal s tovariši. To srečanje je bilo namreč nujno, vsaj zame, kajti oni so imeli borbo, v kateri smo imeli konzerve, ki so bile izključni vir našega preživljanja, odkar smo stopili z ladje. Čeprav ima Bruselj mnogo zelenih površin in velik park z imenom Parc de Bruxelles, nismo nikjer mogli najti primerne prostora, kjer naj bi pospravili tiste jetrne paštete, sardine, mesne južine itd.

V sila neprijetni situaciji smo se vsi zazrli v eno izmed gostilnic, ki jih je ves Bruselj poln. Odločili smo se, da povprašamo za gostoljubje.

»Hrano imamo s seboj! Samo spili bi kakšno pivo!« je dejal nekdo izmed nas in gospodar je bil takoj pripravljen. Ponudil nam je stole, prinesel krožnike in nož in vsakomur kozarec piva. Bil je sila prijazen. Sam sem stopil v bližnjo pekarno po kruh. Pekarne v Bruslju so tudi ob nedeljah odprte po ves dan. V izloži sem videl napis »Gesneden brot«. Hudirja, če je že sneden potem pa ne bo nič, sem pomislil in radovedno vprašal, kaj naj to pomeni, ker sem na ulicah videl vse polno štruc, ki so prijetno dišale. Prodajalka mi je povedala, da to pomeni: zrezan kruh. Na malem strojčku mi je zrezala kruh na mezinice debele kose, vse skupaj prijala z veliko rokavico iz belega platna in vtaknila v polivinilasto vrečko.

Ko sem se vrnil v gostilnico so se tovariši že na široko zapletli v pogovor z gostilničarjem in medtem tudi odprli konzerve. Pili so že drugi kozarec piva, vendar temu ni bila kriva počasnost prodajalke v pekarni, ampak njihova žeja.

Tema razgovora je bil Kongo.

»Polomili smo ga, kajpak, grdo polomili. Zdaj je, kar je. Sramoto moramo požreti vsi, čeprav vsi nismo zanjo odgovorni.« Belgijec je bil videti resnično užaljeni zaradi politike svoje vlade v Kongu.

»V Jugoslaviji sem bil samo enkrat, v Dubrovniku. Lepo je pri vas, posebno pa vam zavidam vaše šahiste. Jaz sem strasten šahist! V Jugoslaviji sem si nabral precej vtisov. Moram reči, da v glavnem dobre. Samo zdi se mi, da vse preveč eksperimentirate, to vas gotovo precej stane.«

Razgovarjali smo se o nogometu, kralju, pa spet o politiki, o de Gaulleu itd. Gostilnico smo eno uro po prihodu zapustili in se spet ločili. Zdaj so prijatelji odšli pogledat mestne znamenitosti, jaz pa sem šel v kino.

Cerkovniki — biljeterji

Ker je procedura pred začetkom kina silno zanimiva, vam jo bom opisal. Pri blagajni nekega zelo solidnega kinematografa sem kupil karto. Uslužbenec kina mi je potem pokazal pot navzgor po stopnicah. Na vrhu stopnic me je pričakal naslednji biljeter, ki mi je odtrgal kontrolni listek. Pri vratih v dvorano je spet čakala nekakšna biljeterka, ki me je odpeljala na mesto. V Belgiji, Holandiji in Franciji, pa morda še kje drugod je navada, da takemu spremljevalcu daš majhno napitnino. No, jaz sem za to zvedel šele doma, ko sem si zvečer ogledal prospekt mesta. Zato tudi nisem razumel, zakaj je gospodična toliko časa stala pri mojem stolu. Ko sem se tako usedel, nisem več dolgo

Odhod v Pariz

čakal na začetek. Vendar je bil na vrsti najprej reklamni film ribiškega društva: »Kako ohraniš zdrave živce?« Seveda samo z ribolovom. Nato je sledil neki drugi reklamni film. Pavze med filmi so minile v temi. Nato so zavrteli nekakšen tednik z najnovejšimi vestmi. Spet tema in drug film. Tokrat o paralitičnih bolnikih. Pretresljive slike, vzdihli po dvorani, konec filma je pomenil kader z roko, ki drži nekakšno puščico za nabiranje prostovoljnih prispevkov, seveda za paralitične bolnike. Nato pa polna luč v dvorani in biljeterji, ki so prej vodili na mesta, so zarožljali s prav takimi puščicami in jih izročili vsakemu prvemu v vrsti. Puščica je romala po vrsti in vsak je spustil vanjo nekaj drobiža. Tisti biljeter, ki jo je na levi strani spustil v prvo vrsto, je zdaj pričakal kolego puščico z desne strani v drugi vrsti in obratno. To je trajalo kakih pet minut. Seveda pri polni luči. Nato smo končno le čakali začetek filma. Po kinu sem odšel nazaj proti središču mesta.

Nočni direndaj ...

Zvečerilo se je že in počasi sem se odpravil proti zastopništvu češkoslovaške industrije in turizma na velikem trgu sredi Bruslja, kjer smo se s tovariši domenili za naslednje srečanje. Mesto je gorelo v neonski razsvetljavi. Stene hiš so bile čez dan vse polne steklenih cevč zverženih in prepletenih med seboj, tako da nikjer nisi mogel prebrati prav ničesar. Zdaj v temnih večernih urah so zveržene cevčke oživele in na recimo štirih kvadratnih metrih so se izmenično pojavljali napisi, slike, tudi po dvajset različnih na istem prostoru.

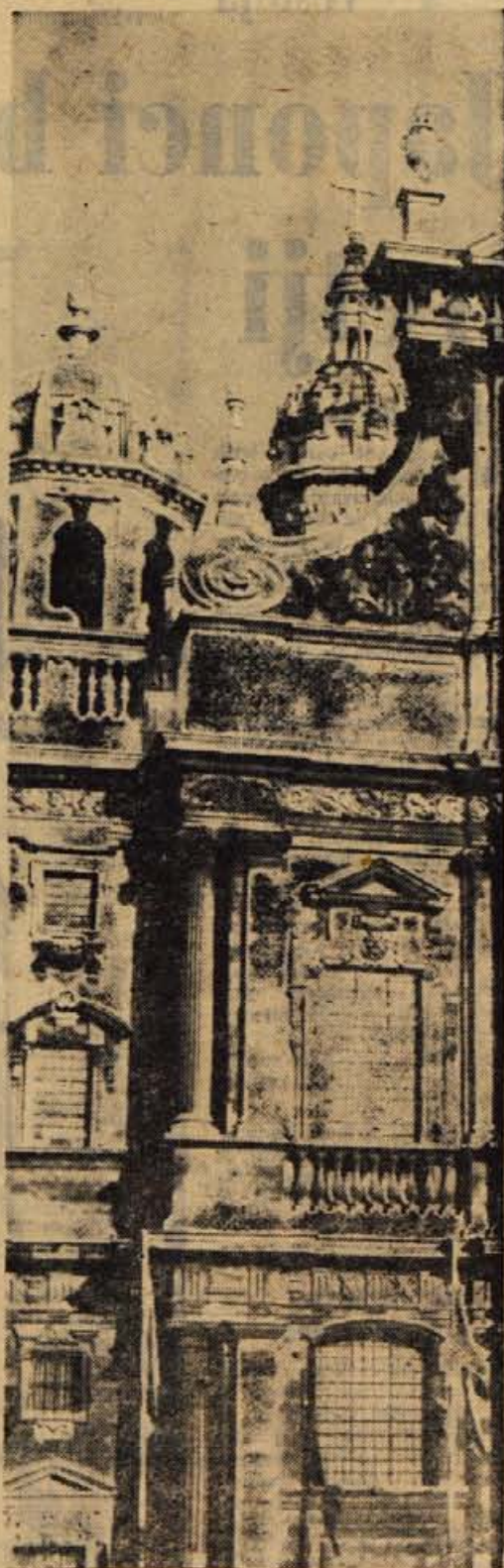
Prav pred predstavništvom stoji cementna cestna svetilka z debelim podstavkom. Na njem je bil plakat z naslovom »Naredimo konec valonizaciji!«. Spet problem Flamcev in Valoncev — obešen na kandelaber!

Grand Place

S tovariši smo se kmalu zatem napatili proti glavnemu trgu, dograjenemu v času petnajstega stoletja. Mogočne stavbe s pozlačnimi ornamentami, prostranost trga in vrvež turistov dajeta trgu svojevrsten pečat. Grand Place je res najlepši kraj v mestu. Na prostoru samem pa vsekakor Mestna hiša (Hôtel de Ville) — zgrajba zgrajena leta 1402 v gotskem slogu. Na nasprotni strani pa stoji kraljevi dvorec, ki so ga zgradili v trinajstem stoletju in obnovili v letih 1873-93. Danes je tu nastanjen bruseljski muzej. Trg sam pa okvirjajo slikovite hiše ehovskih bratovščin.

Še dalje smo šli do Palače pravice, največje stavbe v Bruslju, ki so jo zgradili v devetnajstem stoletju. Med vojno poškodovana palača še danes ni dokončno popravljena. S ploščadi pred palačo smo si prav pod seboj lahko ogledali belgijsko prestolnico, ki je bila eno samo morje velikih in malih luči. Sele pogled skozi odlične daljnogledne na ploščadi ti je odkril posamezne stavbe.

Po ovinku smo se spet vrnili na Grand Place in se malo prej ustavili pred bruseljskim fantkom. Maneken Pis je imel tudi ob tej uri precej

Znamenita cerkev St. Carolus Borromeus v Antwerpnu je eden najlepših kulturnih spomenikov v Belgiji

obiskovavcev in tudi policaj ga je stražil. Tega dne je bil v svoji naravni Adamovi obleki. Sicer pa so zaradi turistične privlačnosti ali kaj vem zaradi česa belgijski turistični delavci dali ukrojit nekaj oblek, ki jih ob raznih priložnostih nataknejo na mali bronasti kipec. Tako na primer lahko ob nacionalnem prazniku Francije vidite fantka v uniformi francoske armade, lahko ima tudi ameriško, rusko, napravljen je v Indjanca, Eskima itd.

Utrujeni smo se odpravili domov po kovček in odšli na bruseljsko postajo s 26 tiri. S tira številka 21 smo se z brzino 125 km na uro odpravili na Gare du Nord v Pariz.

Milo Trefalt

Osvajanje
vesolja

JAPONSKI STROKOVNJAKI trdijo, da je 1. 1967 stvarni datum velikega dogodka: tedaj bodo poslali v vesolje svojo raketo, ki jih bo uvrstila na mesto tretje vesoljske sile, takoj za ZDA in Sovjetsko zvezo.

Japonci bodo tretji

»Lambda 2«

V manj kot osmih letih so japonska znanstvena raziskovanja dosegla tak stadij, da je mogoče misliti na to, da bi poslali v vesolje raketo, ki si lasti naslov »najmočnejše rakete, ki je bila izdelana izven meja SZ in ZDA«. Raketo so imenovali »Lambda 2«. Dolga je 16,37 metrov, teška 6,2 ton, njen premer je 76 centimetrov. Prva izstrelitev ni bila uspešna, zato jo izpopolnjujejo, da bi pri drugem poskusu dosegli višino 500 kilometrov.

Uspehi Japoncev na področju vesoljskih raziskav so več kot veliki posebno glede na to, ker znanstveniki razpolagajo z zelo skromnimi sredstvi. Skupina raziskovalcev, ki gradi in izpopolnjuje »rakete — opazovalce«, je v osmih letih svojega obstoja porabila približno toliko denarja, kot ga je bilo potrebno za nov olimpijski stadion v Tokiu.

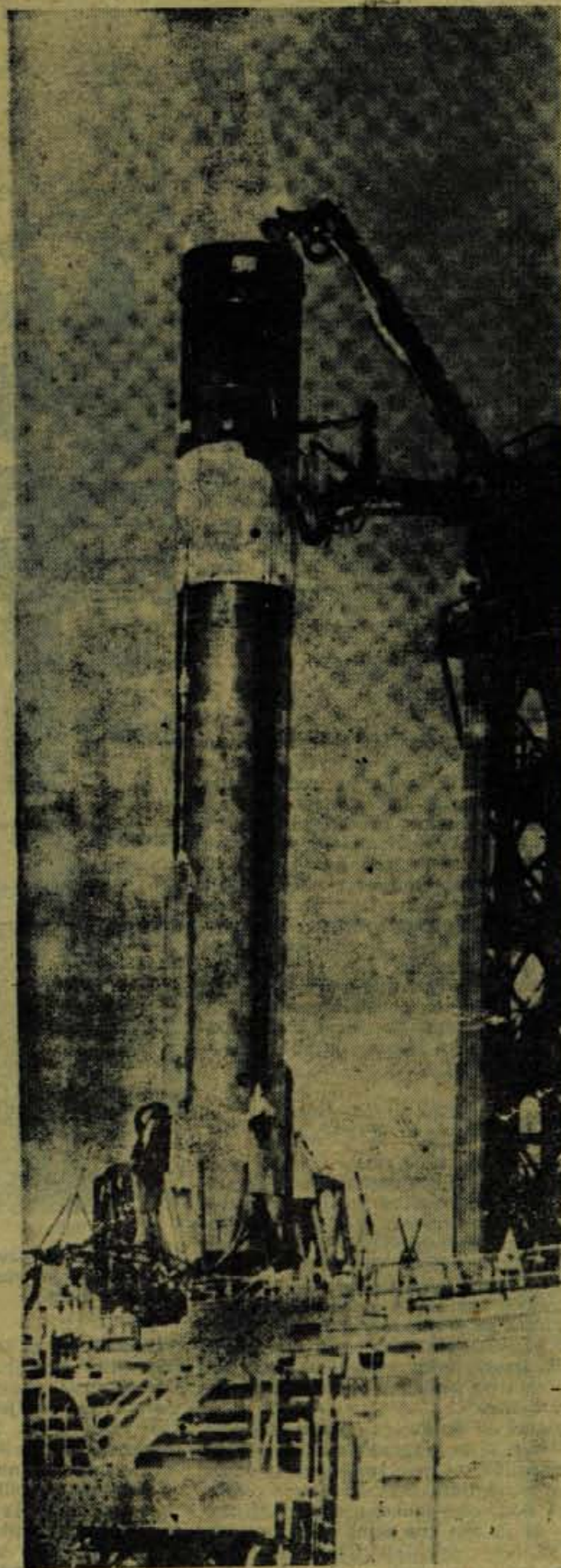
Kagošima, najbolj oddaljena točka na otoku Kiušiu, je japonski Cape Canaveral. Od tam so doslej lansirali že 24 raket. Vse so nosile imena črk grške abecede.

Zanimanje za japonski čudež

Delo japonskega profesorja Hidea Itikave in njegovih sodelavcev je vzbudilo v svetu pozornost leta 1961, ko je raketa »Kapa-9-H« dosegla višino 350 kilometrov. Letošnjo pomlad je naslednica te rakete dosegla že višino 480 kilometrov.

Po eksperimentu z »Lambda 2« napovedujejo tudi preizkušnje »Lambde 3«, ki je tristopenjska raketa in bo predvidoma dosegla višino 1500 kilometrov. Če se bodo uspehi nadaljevali, bodo japonski znanstveniki začeli izdelovati še prvi japonski satelit, ki naj bi bil težak 40 kilogramov.

Z »Lambda 3« naj bi bil uresničen prvi del zamisli japonskih znanstvenikov, da bi zgradili potniško raketo, ki bi v 25 minutah prepeljala iz Tokia v New York 100 ljudi. Japonci domnevajo, da bi take rakete lahko prodali letalskim družbam po vsem svetu.

Na sliki je dvostopna ameriška raketa Centaur, ki je visoka 32 metrov. V dvočlansko vesoljsko družino se bodo kmalu vključili tudi Japonci s svojimi raketami.

ZANIMIVOSTI

Zelenjava brez zemlje

ZNANSTVENIKI letonskega kmetijskega inštituta v Sovjetski zvezi so izdelali zmes hranljivih in mineralnih snovi, ki jih rastline potrebujejo za svojo rast. Tablete in praške sestavlja enajst kemijskih mikroelementov. Več kmetijskih organizacij že dalj časa uspešno uporablja te zmesi, ki jih dodajo pesku, brez zemlje. Letina na taki podlagi tudi za 1,5-krat prekosl letino na navadni zemlji. Posebno dobro uspevajo paradizniki, kumarice, grah in redkvice.

Elektronski trener

NEKO JAPONSKO športno društvo za treniranje svojih tekačev uporablja »elektronskega trenerja«, ki teče z atletom po posebnem tiru ob tekaški progi. Atlet teče s hitrostjo, ki jo trener določa iz posebne pisarne. Robot-tekač ima radijski sprejemnik, s katerim trener vzdržuje zvezo s tekačem tako, da tekač na progi stalno sliši trenerjeva navodila.

Čebela brez nevarnosti

AMERISKIM STROKOVNJAKOM je uspelo, da so s križanjem kavkaških čebel, ki pičijo le, kadar so izredno razdražene, in italijanskih čebel, ki so »hude«, a tudi zelo pridne, dobili novo vrsto, ki žela sploh ne uporablja, a zelo pridno nabira med. Imenovali so jo »Polnoč«.

Mesto pod ledom

SELE PRED kratkim so Amerikanci odkrili skrivnost, da se pod debelo ledeno skorjo velikega otoka Grenland skriva »tabor stoletja« — specialni raziskovalni center. V njem živi dvesto ameriških raziskovalcev, tehnikov in vojakov. Srce mesta je atomski reaktor, ki proizvaja toploto in elektriko.

Tatovi imajo težave

VLAMLJANJE v našem času silnega razmaha tehnike ni niti najmanj lahko. Oglejmo si samo primer nove nemške naprave, ki naj prekriza načrte tatov večjih formatov. To je elektrodna ograja. Med tankimi žicami — elektrodami, ki visijo na stropu, nastane nevidna zavesa. Če se na kateremkoli mestu prekine — bodisi pri prehodu človeka ali le z njegovim orodjem — se električno polje spremeni in občutljive naprave vključijo alarm. Elektrode je mogoče nevidno vgraditi v strop, v okvire slik, v svečnike, v steklena okna in v druge predmete, ki so v nevarnosti pred dolgimi prsti.

Se posebno neprijetna stvar je »mreža za zapiranje«. Ko tat vstopi v tako zavarovan prostor, se škarjasta mreža zapre za njim, alarmni zvonec pa pozvoni tudi v policijski postaji. Nesrečnik mora tako na mestu vloma počakati, da ga policija »reši«.

Novi brisavci

V Franciji so prikazali nove brisavce za stekla, kjer je voda napeljana prav do vrha brisavca. S tem je omogočeno pranje stekla povsod tam, kjer ga briše brisavec. Praktičen in dober izum.

Tudi s štirimi vrati

Tovarna Ford je sklenila, da bo opremila avtomobil »TAUNUS 12M« s štirimi vrati, do sedaj je imel dvoje. Ugotovili so, da zahteva evropsko tržišče od avtomobilov te vrste nekoliko več udobnosti.

Iz Kočevja v Jajce

Veselje
v Žužemberku

Med boji za Žužemberk nas je 25. julija 1943 presenetila vest o padcu Mussolinija. Prelom s stari svetom nasilja, prevar in izkoriščanja.

Kakšno dogajanje! Vse smo storili, da je do tega prišlo. Pripravljani smo. Ne bo se ponovilo, kakor v letih 1917 in 1918 v prvi svetovni vojni. Ne bodo strankarski in osebni računi izigravali ljudstva. Po lastni krivdi smo izgubili Koroško, Trst in Primorsko, namesto da smo izkoristili edinstveno priliko za združitev slovenske dežele in vseh Slovencev. Politika od moralni zlomov onemoglih reakcionarnih strank je preprečila ureditev stare Jugoslavije na naprednih načelih, ki jih je nudila socialistična revolucija.

Sedaj bomo sami odločali brez poniževalnih prošelj, brez varljivih posrednikov, brez papirnatih deklaracij z vdanimi podpisi. Tu je naša v boju nastala ljudska osvobodilna vojska, enotna vojska vseh narodov Jugoslavije, tu so naši bojni uspehi, tu je vse naše boreče slovensko ljudstvo. Ne bo odločala pobegla izdajavska vlada. Vemo kaj moramo storiti. Leto 1918 opominja. Izkoristiti je treba vsak trenutek, vsako priliko z vso odločnostjo, z vsemi sredstvi.

Šest razoroženih divizij

8. septembra 1943. — kapitulacija Italije. Naša vojska razorožuje okupatorjevo vojsko na naših tleh — 6 divizij. Orožje, municija, tanki. Množica borcev narašča, naval z vseh strani na svobodno ozemlje k zmagovitim bojnim silam. Vsi se vključujejo v bojni organizem.

Že 11. septembra razpis volitev, ki so bile od 20 — 25 septembra v zbor odposlancev slovenskega naroda po terenskih odborih; na 500 prebivavcev 1 odposlanec. Od 1. do 3. oktobra zbor v Kočevju, ki se ga je udeležilo 572 odposlancev iz vseh krajev slovenske dežele. Navdušeno z izrazom polnega priznanja odobrava delo OF, izjavijo, da je OF edino jamstvo za svobodo in združeno Slovenijo v svobodni, združeni Jugoslaviji. Izključeno OF predstavlja vseljidsko narodno-osvobodilno gibanje in je edini zakoniti predstavnik slovenskega naroda na slovenskem ozemlju. Uspela je OF, ker se je takoj ustanovila

● Skupina izvoljenih predstavnikov slovenskega ljudstva se je v težavnih pogojih sovražne okupacije prebijala iz Slovenije v osrčje Bosne ● Osemnajst dni je trajala njihova pot v Jajce na II. zasedanje AVNOJ, ki nam jo opisuje član slovenske delegacije dr. Jože Rus ●

DR. JOŽE RUS je bil rojen 16. marca 1893 na Bledu. Gimnazijo je končal v Kranju. Na ljubljanski univerzi je študiral pravo. Kot sodnik je služboval v različnih krajih Slovenije. Deloval je v sokolski telovadni organizaciji in v njej branil demokratična načela. Leta 1941 se je kot predstavnik Sokola povezal s predstavnik KPS v protifašistično gibanje. Maja 1942 je odšel na osvobodeno ozemlje, kjer je bil poverjenik za prosveto. Na II. zasedanju AVNOJ je bil izvoljen za podpredsednika AVNOJ. Po osvoboditvi je bil na visokih položajih v zvezni in republiški skupščini.

vi odločila za oborožen odpor proti okupatorju, zmaguje svoboda, demokracija, zmaguje enotna, vseljidska politična organizacija. Na zboru smo izbrali 42 delegatov za II. zasedanje AVNOJ

Prisrčen sprejem na Otočcu

Čez reke, železniške proge in ceste smo brez sovražnikovih ovir počasi prispeli v Otočec. Organizacija zveze je delovala brezhibno. To je bil prijeten vtis za nadaljnjo pot.

V ZAVNOH so nas sprejeli toplo in prisrčno, iskreno. Z voditelji ZAVNOH in s še nekaterimi tovariši so me seznanili že poleti 1943, ko sem bil njihov gost. Neverjetno je bilo, s koliko dobre volje je sekretar ZAVNOH dr. Pavle Gregorič — tovariš Pajo ne samo vodil, temveč tudi sam opravljal tiste važne in tudi manj važne posle. Imel je do vseh vedno pristen in tovariški odnos. Kot predstavnik ZAVNOH je bil tudi v Kočevju. Tudi zdaj je bil do nas posebej pozoren. Tu so bili še pesnik Nazor, dr. Mandić, dr. Rittig, dr. Srećmac z ženo, Vicko Krstulović, dr. Jambrišak in drugi. Naši razgovori so bili sproščeni. Rasla je vera v uspeh. Naše težnje jasno in popolnoma odločno predstavlja kočevski zbor. Med nami in hrvaškimi delegati ni nobenih razlik. Miali in hotenja so

usmerjena k istemu cilju. Nastaja nova Jugoslavija. Nič ni motilo stvarnosti, vse je potekalo naravno, saj drugače ni moglo biti. Uresničili se bodo sklepi kočevskega zbora. Z nami je OF, enotna, politična organizacija slovenskega naroda, ki prostovoljno in po lastni odločitvi stopa v novo Jugoslavijo. Prav gotovo bomo dosegli resnično demokratično bratsko skupnost narodov Jugoslavije. S hrvaško delegacijo smo nadaljevali pot, kakor da smo ena delegacija.

Misija, ki terja pogum in odločnost

Iz Otočca smo se odpeljali s kamioni, nato pa smo nadaljevali pot peš in to ponoči, skozi hoste in po razmočenih, baltnih stezah. Zaradi te težavne poti smo se zamudili in smo se morali čez dan zadržati na neki v gozdu skriti rebri. Nedaleč od nas je bil sovražnikov položaj. Sovražna vojska se je premikala. Morali smo priti čez cesto, ki jo je sovražnik neprestano nadzoroval. Stroga tišina. Strogo je bilo prepovedano prižgati ogenj. Vlažno je in hladno. Tovariš Avšič je prevzel vodstvo obeh delegacij. Počutili smo se varnega. Neki slovenec, čevljar iz Otočca, mi je dal na pot čutarico dobre klevovčice, ki greje in ustvarja razpoloženje. Se nikoli ni

bila tako dobrodošla. Nič me ne vznemirja, nisem nestrpen, vse bo tako, kakor je prav.

V mraku smo šli naprej in se ponoči skozi goste grmovje približali nevarni cesti. Previdno in hitro smo jo prečkali. Vsak trenutek bi se bil lahko pojavil sovražni tank. Sovražnik nas je začutil. Rafali, rakete; pohiteli smo in kmalu smo bili izven nevarnega območja. Na drugi strani kotline so neprestano grmeli kamioni. Videli smo njihove žaromete. Niso nas vznemirjali. Imamo veliko misijo, ki terja pogum in odločnost.

Pretrsljiva novica nas je prizadela

V Livno smo prišli po dežju, pozno ponoči; sovražnik nas vso pot ni nikjer zadržal. Tu smo ostali teden dni, čakali na nadaljnja navodila in se spočili. Pri Brkičevi družini nam je bilo prijetno. Zasedanje bo v Jajcu. Tamkaj se na veliko pripravljajo. Kidrič je odšel naprej takoj naslednji dan, kmalu za njim tudi Vidmar in Jakac, drugi pa smo šli na pot neposredno pred zasedanjem. Zadnji dan našega bivanja v Livnu nas je prizadejala pretresljiva novica, da je bil Ivo Lola Ribar, sin dr. Ivana Ribarja, podpredsednika AVNOJ, smrtno zadet, ko je sovražnikovo letalo napadlo naše letalo. ki

bi bilo moralo poleteti z našo delegacijo na Bližnji vzhod. Smrt tega mladega in neizmerno sposobnega človeka je za nas huda izguba. Spoznal sem ga bil v Podturnu, ko smo bili na poti v Bihac. Ivo Ribar in Rato Dugonjić sta bila takrat pri nas, da bi se seznanila z voditelji naše mladine.

Prvo srečanje s Titom

Sovražnik nas preganja in izdajavec ne miruje. Vseposod je navzoč, od vseposod preži na nas. Pa vendar nas ni strah. V pričakovanju zasedanja smo vsi sredi živega zanimanja in razgibani.

Se tisti večer smo prispeli v Jajce. Naslednji dan dopoldne smo se prvič srečali s tovarišem Titom. Prišel je med nas prav takrat, ko je naša delegacija razpravljala o predlogih zasedanja. Njegov prisrčen izraz z vedrini nasmehom v očeh nas je močno razveselil. Oči so izražale vedro, odločno in živahno naravo. Všeč mi je bila njegov vzornost, preprosta in možna vsebnost. Prisrčno smo se zdravili in izmenjali nekaj besed.

Popoldne smo se seznanili tudi z drugimi delegati. Prispeli so že vse delegacije, razen makedonske in sandžaške. Bližal se je večer in ura začetka zasedanja v bivšem Sokolskem domu onstran reke.

Modni eksperti pravijo: krzno in še enkrat krzno

VIDETI JE, da je lanska zima zastrašila predvsem tiste, ki ustvarjajo modo, kajti skoraj vsi letošnji modeli so taki, da bi lahko prestali eskimsko zimo. Na prvem mestu stoji krznen plašč podložen s krznom in nato volnen plašč s krznenimi dodatki.

Mnoge izmed nas si dragega in toplega krznenega plašča ne moremo privoščiti. Tolažimo se, da so vremenslovci napovedali blago zimo in bomo tako tudi brez nje prešli. Brez večjih de-

narnih izdatkov pa si lahko okrasimo plašč s krznenimi ovratnikom in manšetami. In ta ovratnik ni treba da je iz astrahana, prav preprosta barvana lisica, volk ali zajček nam nadomesti dragocena in za našo možnjo nedostopna krzna. Ovratnik naj bo višok in okrogel. Velike in vitke žene si lahko privoščijo šal-ovratnike, ki segajo skoraj do pasu. Modne novosti so krzneni klobučki in rute. Seveda mlada in športna dekleta se gotovo ne bodo ločila od kučerm, zato se bodo pa zrelejša žene morda odločile za krznen klobuk. Krzno mora biti kratkodlako in v poštevek pridejo navadno dražja krzna, zato moramo računati, da bomo zanj odrinile večjo vsotico.

Sportni jopci kombinirani z volno. Prav v letošnji zimi bo prišla ta kombinacija - zopet na dan. Zakaj ne? Saj je praktična, saj si lahko iz starega premajhnega sukniča ukrojimo novo jopico, ki ji dopletemo rokava in ovratnik.

Krzne rute (prav tako kratkodlako krzno) so se pojavile že lani, letos pa se bodo morda usidrale. Zavezale si jih bomo na tilniku in zaradi tega, ker so še vedno te rute redkost, bodo v letošnji zimi zelo moderne.

Tudi škornji so izdelani v ta namen, da nas bodo varovali pred ozeblinami. So precej visoki in športni. Italijani so skoraj povsem zavrgli take z visokimi in ozkimi petami, na nemškem trgu se pa še opazuje. Tudi čevljarji uporabljajo krzno, služi kot podloga ali pa kot okrasni material.

Izbira med poročnimi prstani je kar lepa. Marsikdo, ki je na tem, da se poroči, se vpraša, kakšen prstan naj izbere. Zavedajmo se, da poročni prstan ni modni »šmuk«, saj ga bomo nosili vse življenje. Tako ob tej priliki raje pozabimo na modne domislisce. Na sliki 1 in 2 sta povsem preprosti obliki in prav zato vedno lepi, na sliki 3 in 4 pa sta prstana, ki sta trenutno modna.

Ste obzirni

Ljudje smo kaj različni in tudi občutek za lepo vedenje ni pri vseh enak. S samovzgojo nam bo uspelo marsikaj popraviti. Odgovorite na naslednja vprašanja in za vsak - da - si pripišite križec, za vsak - ne - pa si zapišite O in si oglejte izid.

1. Ali pripovedujete tujcem in ljudem, ki jih prvič srečate, svoje intimnosti?	Da	Ne
2. Radi takoj ponudite tikanje in si želite čimprej ustvariti domače vzdušje?	Da	Ne
3. Se vas mora enkrat ali večkrat opozoriti, da niste upoštevali samoumevnih pravil gostoljubnosti?	Da	Ne
4. Če greste z znanci ali prijatelji v lokal, ali se šele nato, ko je račun plačan, spomnite, da bi morali vsaj zase plačati, če že niste bili dolžni, da bi tudi povabili prijatelje?	Da	Ne
5. Vas je že kdaj kdo opozoril, da so vaša vprašanja, pripombe in dovtipi žalili tretjo osebo?	Da	Ne
6. Vas morajo prijatelji često opozoriti, da govorite malo tiše?	Da	Ne
7. Se vam je že pripetilo, da ste prišli k prijateljem ob nepravem času in da se niste mogli predolgo posloviti?	Da	Ne
8. Ste nagnjeni k temu, da prekoračite mejo - naj si bo s komplimenti, obleko ali pokloni?	Da	Ne
9. Ste se že vmešavali v zadeve, ki vas ne bi smele prav nič brigati?	Da	Ne
10. Ste se že prepirali s svojo prijateljico, ženo ali nevesto v prisotnosti otrok ali prijateljev?	Da	Ne

8 - 10 križcev pomeni, da res nimate prav nobenega občutka za lepo vedenje. Na vsak način se morate potruditi in popraviti svoje napake.

3 - 7 križcev v odnosu do soljudi lahko pride do težav, kadar niste dovolj preiščeni v svojem govorjenju in obnašanju. Skušajte biti prijaznejši, vljudnejši in diplomatsko spretni.

Moški in njihova garderoba

ZENSKA MODA dobiva zadnja leta pečat moškosti, moška pa postaja malce domiselnejša. Ne ljubi sicer kombinacije kričočih barv, je pa prav v izbiri barv pestrejša.

Zgodil se, da včasih otroci zrastejo čez glavo. Posebno deklice so pri izbiri oblek dokaj zahtevne in bi za svetek in petek nosile najraje najlepšo obleko. Domiselno rešitev je našla mati osemletne hčerke, ki ji je v omari razdelila obleke na praznične, za šolo in za igro. Povedala je tudi, da je človek lepo in elegantno oblečen le takrat, če je primerno oblečen. Tako mala sedaj ubogljivo nosi preproste obleke za vsak dan, športne hlačke in pulover za igro in praznično obleko le za praznik. Saj bi bila rada ob vsaki priliki primerno oblečena.

Dnevna obleka ima daljši suknič, ki se zapenja s tremi gumbi. Hlače so ozke, brez zavihkov. In blago? Material je volna s sintetičnimi vlakni. Zelo priljubljene so podolžne decentne črte (svetlo-temno modro; črna - konjak). Ceden je športni suknič, krojen iz blaga z vzorcem ribje kosti, ki je lahko zelo velik ali pa komaj zaznaven. K temu sukniču pa nosite enobarvne hlače. Pri nas je izbira tega blaga velika in je zelo primeren, pa naj si bo za suknič, jopič ali suktnjo.

Suknja je kratka, pogosto so rokavi raglani. Širok pas je lahko na hrbtu v višini pasu, sicer so pa prepasani plašči izginili. Zapenja se navadno enovrstno in ima žepce z zavihki.

In obleke za izredne priložnosti?

So črne, temno sive ali temno modre. Seveda, na obvezno belo srajco z manšetami ne boste pozabili kot tudi ne na bel robček.

Leseno mesto

MINULI TEDEN se je inž. arh. Marko Deu, šef gradbišča »Jelovice« v naselju montažnih objektov Vlae, mudil nekaj dni v Skopju Loki. Pred povernim odhodom v Skopje, kjer je že od konca avgusta, smo ga zaprosili za razgovor; hkrati pa nam je posredoval nekaj utrinkov iz obnavljajočega se Skopja. Svoje vtise so pripovedovali tudi učenci v gospodarstvu, ki so tri tedne pomagali pri postavljanju jeloviških montažnih hiš.

ZIVLJENJE SE VRACA MED RAZVALINE

Nesreča je prišla zahrtno, nenadoma, da poseje smrt in opustošenje. Grozljivi ples stihije je zdrbil mesto. Mesto, ki je bilo zgrajeno s toliko poštovanja, odpovedi in navdušenja. Zakaj njegovi prebivalci so vtikali vanj svojo ljubezen, hoteli so, da bi bilo čim svetlejša in lepše — spomenik našemu času in simbol mladega, prebujenega naroda, glavno mesto Socialistične republike Makedonije.

Resda nesreča ne napoveduje svojega uničevalnega pohoda... Zato pa smo v nasprotju s tem vsi mi — občani Jugoslavije spontano priskočili na pomoč. Nekaj ur pozneje je nekdanje Skopje postalo podoba ljudske solidarnosti. Vsa pota naše domovine so se odprla, vse roke so bile ponujene Skopju.

Mesto, ki je bilo zgrajeno s toliko poštovanja odpovedi in navdušenja ter je izgubilo v nedosnanjanem snu — bo zgrajeno. To je naša napoved. Zgrajeno bo mesto bratstva in enotnosti, eno naših najdražjih skupnih del.

Toda poprej je treba poskrbeti za streho graditeljev, za streho brezdomcev, zagotoviti prehrano, zgraditi potrebne prostore komunalnih, šolskih, zdravstvenih ustanov, čimprej obnoviti gospodarstvo.

JELOVISKE HIŠE V SADOVNJAKU

Med sklepi so bila omejena tudi satelitska oziroma obmestna naselja. Za eno izmed njih so bila določena Vlae. V »zakup« sta ga vzela ljubljanski »Edilit« in lesnoindustrijsko podjetje »Jelovica« iz Skopje Loke. Dober mesec po usodnem dnevu so bili njuni delavci, monterji in strokovnjaki že na mestu. Obmestno naselje Vlae se razteza na štiridesetih hektarjih na obeh straneh ene izmed skopskih vpadnic, ki veže Skopje s Tetovom. V 950 stanovanjih bo dobile svoj novi dom pettisoč prebivalcev. Tam, kjer so začele rasti jeloviske montažne hiše je bil poprej sadovnjak. Bil je lep sadovnjak. Zdal je tam že lepo naselje. Del naselja, nekaj

ulice je že zgrajenih. Ulice imajo za sedaj še številke, kasneje se bodo imenovala po zaslužnih ljudeh, ki so doma iz istih krajev, kot so graditelji. Naselje že dobiva zaključeno obliko, mestno podobo. Ima svoj preskrbovalni center, obrtniške delavnice, restavracijo, kavarnico, da ne govorimo o obratu družbene prehrane; dalje 16-razredno šolo, ambulanto, otroškovarstveno ustanovo, prihoda leto pa bo dobilo toplarno. Vse uličice so asfaltirane, prostor za pešce pa popločen. To bo, kor je videti že sedaj, eno najlepših naselij.

RACIONALNO IZRABLJEN ČAS

Le samo racionalno izrabljen čas, predvsem tudi izredna delovna vna je bila potrebna. Zakaj? Že 13. novembra — ob obletnici osvoboditve Skopja so monterji škofjeloške »Jelovice« izročili direkciji za izgradnjo in obnovo Skopja trideset stanovanj v montažnih dvojčkih. Vsak komentar o racionalnosti delovnega časa in delovni vni je odveč, če vemo, da je bilo to storjeno v nekaj več kot 70 delovnih dneh. Pemanjst dvojčkov, ne samo postavljenih, temveč tudi opremljenih (eno stanovanje meri 55 kvadratnih metrov) s švedsko kuhinjo in vsemi ostalimi pritiklinami. Ob vsem tem gre nedvomno priznanje več kot stotim ljudem — monterjem in instalaterjem iz 12 kooperantskih podjetij iz Skopje Loke ter iz drugih krajev Slovenije.

Te ljudi je kaj lahko spoznati na gradbišču po »uniformah«. Svetlo modre delovne hlače, bluza in čepica. Tako oblečeni monterji in delavci imajo razen emblema matičnega podjetja »Jelovica« še ime delavca. Tako kot ameriški vojaki. Človek, ki zaide na gradbišče, dobi povsem drug vtis, ko vidi tako enotno oblečene delavce, kar je zaenkrat še redkost v naših gradbiščih. Mimogrede, v Jelovici pravijo, da bodo to uvajali poslej na vseh gradbiščih.

ZALOGA OSEBNEGA PERILA ZA PET LET

Tako kot je izredna prizadevnost vseh jeloviških monterjev in delavcev, so tudi delovni pogoji, izredni. Marsikdo, pravzaprav vsi, ki so prišli na gradbišče obmestnega skopskega naselja, so se morali marsičemu odpovedati. »Saj dobrobro zasluzijo. Vračajo se z debelimi denarnicami.« — je slišati maloštevilne pripombe nergačev. Da, zaslužijo! Vendar je treba tem nergačem povedati, da ljudje delajo od zore do mraka, zdaj ko je že speljana električna napeljava, pa se delovni dan »zavleče« celo v noč. Vmes je seveda kosilo z enournim odmorom. Toda večina delavcev zavestno krši obvezni odmor po kosilu. Čimprej hočejo izpolniti svoje obveznosti. Vsi so s svojci, z družino le v pisemni zvezi...

Nisem mogel zadržati smeha, ko sem slišal o težavah posameznikov. Po domala celodnevem delu se človeku kaj malo ljubi, da bi se spravil k pranju. Predvsem k pranju zasebnega perila. »Časa ni bilo, za pet let imam zalogo spodnjega perila.« je dejal eden izmed delavcev. »Jaz pa sem ga — perilo namreč — pošiljal po pošti — umazanega; z obratno pošto pa sem od doma dobil opranega, — je pristavil drugi.

V prvih dneh, ko se je v Skopju začelo življenje normalizirati so poslovali številni uradi in trgovine pod milim nebom. Tako je bilo tudi pisarna, tehnični in konstruktivski biro na prostem. Na sliki: inž. arh. Marko Deu, šef gradbišča »Jelovica« v naselju montažnih objektov Vlae v svoji pisarni. V ozadju vidimo delavca, ki postavlja strešno tramovo.

PRESENEČENJE 13. NOVEMBRA

To je bil dan, ko so bili stanovavcem oddani ključki tridesetih stanovanj. Za presenečenje tega dne sta poskrbela vodja škofjeloških pleskarjev Boris in vodja zagrebske tapetarske zadrage. Organizirala sta ples. Kako, saj razen Mihe z Bleda, ki je ob večerih zabrenkal na strune svoje kitare in v melodijah obujal spomine na svoj kraj, in nekega harmonikarja, ni bilo v naselju nobenega glasbenika. Pa plesavke! Osem tapetark in priljubljena kuharica iz Skopje Loke, ki ji pravijo »Nona« — so edine ženske v

naselju. Na njih ni nihče resno pomislil. Pozno popoldne pa so vsi v jedilnici ostrmeli. Na »likof« je prišlo osem »zrihtanih« žensk. Z najlonkamaj in svilenimi bluzami. »Od kod so se vzele — so nemo spraševali zbrani moški. To so vendar tapetarke. Presenečeno so strmeli, zakaj njihove oči so jih bile vajene le v modrih »spajciah« z rdečimi rutami na glavah. Orkester je bil brž sestavljen. Harmonika in kitara sta bila prava instrumenta. Kontrabas je zamenjala našagana letva, bobna miza, saksofon pa glavnik z ovojnim papirjem cigaretno škatlice. Bilo je prijetno razpoloženo. Plesavke so najbolj trpele. Malo jih je bilo in vsi bi radi plesali. Tudi Nona je zaplesala poskočno gorenjsko polko.

Naslednji dan je bil spet tak — kot vsi drugi, tak kot bodo naslednji tja do 25. decembra. Do tega dne bo namreč Jelovica končala s svojimi obveznostmi, če le ne bo preveč nagajalo vreme in dobava materiala. Oddali bodo ključke za 200 stanovanj. Samo še to: Danes, ko praznujemo 20-letnico nove Jugoslavije so delavci iz Jelovice oddali že ključ stotega — povsem izgotovljenega stanovanja.

Stane Skrabar

Pogled na dela naselja Vlae, ko je bilo še v zaključni fazi. Danes namreč na tem predelu ni več videti kupov zemlje; urejena je kanalizacija in na asfaltnih ulicah so že ostavljene svetilke.

BRAVCI CENIJO POGUM

Nobenega dvoma ni, da je vsak, ki pozimi na smučeh skoraj sto kilometri na uro drči po belih strminah, svojevrsten junak. Marsikdo je pogumen, pa zato še ne more biti dober smučar, ker na primer nima trdne volje, neverjetne vzdržljivosti, dobrih refleksov in kaj vem, česa še.

Da ima naš najboljši alpski smučar PETER LAKOTA vse prej našteje lastnosti, pa je že dostikrat dokazal — minulo zimo še prav posebno. Ljubitelji športa niso pozabili dne, ko je simpatični Jeseničan v Chamonixu prehitel celo vrsto svetovno priznanih smučarskih mojstrov in se s taktično vožnjo uvrstil na 12. mesto tekmovanja za pokal Kandahar. Razen tega je postal republiški in državni prvak v smuku in državni prvak v slalomu; bil je tudi najboljši Jugoslovčan na FIA A tekmovanju v Kranjski gori in zmagovalec številnih domačih tekem.

Druge vrste ptič (v pravem pomenu besede) pa je LUDVIK ZAJC, čeprav tako kot Lakota tekmuje na smučeh in je tudi član Jeseniškega smučarskega kluba. Kdor je že bil na zaletišču velike planiške skakalnice, mi bo gotovo pritrđil, da ga je stisnilo pri srcu, če je pomislil, da se mora pognati v belo brezno. Zajcu in njegovim kolegom pa take skrbi ne delajo preglavic. Letos je zahtevne naloge vedno dobro opravljal in se je ob Jemcu in Pečarju prebil prav na vrh našega smučarskega skakanja, kar je potrdil tudi s prvim mestom na republiškem prvenstvu in z drugim zmagami.

Ni torej čudno, da so bravci, ki so sodelovali v naši anketi IZBERITE NAJBOLJŠE GORENJSKE ŠPORTNIKE v letu 1963, največkrat predlagali prav junake teh dveh tiplično gorenjskih panog. Peter Lakota in Ludvik Zajc sta si prvi mesti nedvomno zaslužila.

Sesti lastnik pokala

Letošnji zmagovalec oziroma najboljši med najboljšimi gorenjskimi športniki Peter Lakota se je rodil 23. novem-

bra 1937. leta v Mojstrani — odkoder je njegov oče. S prvimi smučmi se je srečal, ko je bil star 3 leta; tedaj mu jih je za darilo prinesel stari oče. Ko je bil star 4 leta, je šel z materjo na smučeh prav do Hrušice! S šestimi leti pa je začel smučati že zares ... razen tega pa je zelo rad teledadil.

Doslej so mu bravci Glasa dvakrat prisodili mesto v desetorici — leta 1970 je bil de seti, lani pa šesti. Glede na to, da so doslej naš prehodni pokal osvojili plavalci B. Končljeva (1956), V. Brinovec (1957, 1959), J. Kocmur (1958, 1960), smučarski skakavec M.

Pečar (1961) in namiznoteniški igralec J. Teran (1962), je PETER LAKOTA šesti lastnik te častne trofeje, ki bo leto dni v njegovih vitrini, nato pa bo prejel miniaturni spominski pokal s posvetilom našega uredništva.

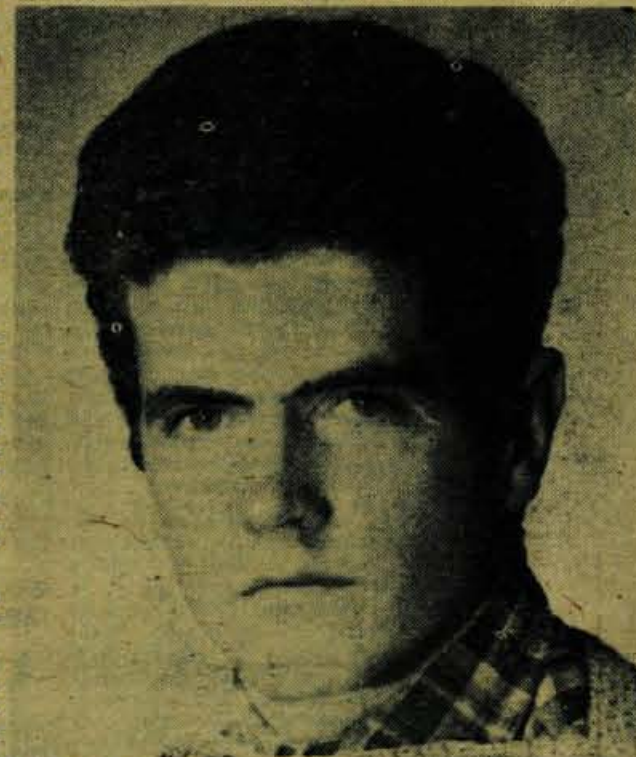
Realen vrstni red ostalih

Kot rečeno, so drugo mesto bravci prisodili skakavcu Ludviku Zajcu, ki sodi med naše najboljše tekmovalce in je zato tudi stalni reprezentant. — Na ostala mesta v

deseterici so se zasluzeno stvu, kar so mu tudi bravci uvrstili Janez Teran, Vlado Brinovec, Albin Felc, Majda Ankele, Janez Kocmur, Božo Jemc, Marjan Pečar in Leon Pintar.

Teran že vrsto let sodi med naše najboljše namiznoteniške igravce, zato je že od 1956. leta stalni član naše desetorice. Lani so mu bravci prisodili naslov najboljšega. Letos si je med drugim z zmagami nad našimi najboljšimi igravci (tudi Markovcem in Veckom) zagotovil mesto v reprezentanci, ki je igrala na svetovnem prvenstvu, kar so mu tudi bravci uvrstili Janez Teran, Vlado Brinovec, Albin Felc, Majda Ankele, Janez Kocmur, Božo Jemc, Marjan Pečar in Leon Pintar.

Teran že vrsto let sodi med naše najboljše namiznoteniške igravce, zato je že od 1956. leta stalni član naše desetorice. Lani so mu bravci prisodili naslov najboljšega. Letos si je med drugim z zmagami nad našimi najboljšimi igravci (tudi Markovcem in Veckom) zagotovil mesto v reprezentanci, ki je igrala na svetovnem prvenstvu, kar so mu tudi bravci uvrstili Janez Teran, Vlado Brinovec, Albin Felc, Majda Ankele, Janez Kocmur, Božo Jemc, Marjan Pečar in Leon Pintar.

PETER LAKOTA

INA LAKOTA

Pintar spet v areni

Ankeletova letos kakih vidnejših uspehov ni dosegla, ker jo je domala na vseh tekmovanjih spremljala smola. Vendar je bilo več kot očitno, da je naša najboljša smučarka (razen tega pa se ukvarja tudi z roketom), saj je povsod, kjer je pripegljala do cilja, zabeležila celo za moške razmere odlične čase. Njeni padci so bili navadno »sad« predivje vožnje.

Tako kot že več let zopred je bil tudi leto Kocmur najhitrejši jugoslovanski plavec ter zato državni prvak na 100 metrov prosto in član reprezentance, ki se je udeležila sredozemskih športnih iger. — Jemc in Pečar sta si razdelila naslednji mesti. Prvi je to zaslužil za osvojevo državno prvenstvo, drugi pa za naslov najboljšega domačega skakavca na planiški velikanki; seveda pa sta oba zmagala še večkrat. — Motorist Pintar, ki je leta 1961

prenehal tekmovali, se je letoš spet pojavil na motorju. Čeprav kakih zelo pomembnih rezultatov ni dosegel, se je športni publiko tako spet priljubil, kar se vidi tudi po rezultatih naše ankete.

Naključje ...

Obljubili smo, da bomo najboljšega športnika prosili, naj izreba naše nagrajence. Ker pa je Peter Lakota prav sedaj na treningu v Italiji, ga državnoprvenstvo, drugi pa zamenjala mati Ina. Ko je segala v vrečko, je bila precej nervozna; kako tudi ne, saj je bil med 300 predlogi tudi njen. Ko smo zares iz-

žrebali sedem nagrajencev, smo prijazen Petljevo mamo prosili, naj izvleče še en listek, da jo bo med tem naš fotoreporter slikal. Tedaj pa se je sreča poigrala z njo, mi pa smo bili priča nenavadnemu dogodku — iz vrečke je potegnula svoj predlog!

Sicer pa smo pri Lakotavih med žrebanjem preživeli prijetno urico ob dobri kavici, s katero nam je postregla prijazna gospodinja. Pogovor se je seveda sukal tudi okrog sina, ki je mimo študentovanja našel čas tudi za smučanje in postal vrhunski športnik (če mu mati — kot nam je sama priznala — ne bi skrivala smuč, da ne bi na gozdarski fakulteti preveč zamudil, pa bi bil morda še boljši!). — Vprašal sem, če se je morda tudi oče ukvarjal s športom. Pa se je zasmejala: »Oh, seveda, s tarokom — saj se še sedaj!«

Komu nagrade?

Izmed petih kandidatov, ki so predlagali Lakoto, Zajca, Terana, Brinovca in Felca (vojak Jože Zupan iz Sombora, Janez Klemenčič iz Kovorja, Jože Urbanec iz Pangeršice, Pavle Rupar s Suhe pri Skofji-Loki in Julij Kejžar z Jesenic) je mati najboljšega gorenjskega športnika za leto 1963 izrebrala

Jožeta Urbanca iz Pangeršice 2 pri Golniku, ki bo prejel prvo nagrado v znesku 10 tisoč dinarjev. Med 58 predlogi, ki so imeli pravico do druge nagrade, je Ina Lakota izrebrala listek z imenom Mira Tepina, Trg-Svobode 9, Tržič, ki bo zato dobila 5 tisoč dinarjev.

in najbolj šem šport niku

STANE FUGINA

Stane Fugina Ljubljanski dnevnik

Številni gorenjski športniki so v minuli tekmovalni sezoni dosegli rezultate, s katerimi so se uvrstili v naš najvišji, mednarodni razred. Peter Lakota je bil najboljši jugoslovanski alpski smučar, Ludvik Zajc skakavec, Albin Felc, hokejist, osmerek Bleda pa si je pridobil naslov najboljšje jugoslovanske veslaške posadke.

Razumljivo, da so bravci Glasa v svoji anketi izbirali med njimi. Čeprav so mnenja in sodbe med strokovnjaki, publiko in novinarji pogosto različna, bi bržčas ne mogel nihče odredi prvega mesta smučarju Lakoti, ki si je s svojimi rezultati na FISA tekmah v minuli sezoni pridobil ne samo precejšnjo sloves, temveč tudi visoko startno številko v najvišjem razredu na bližnjih zimskih olimpijskih igrah v Innsbrucku. Lakota zasluži prvo mesto med gorenjskimi športniki tako objektivno kot tudi subjektivno — tam, kjer so okusi najbolj različni — saj se je z njim naposled pojavil tekmovalce, ki smo ga v specifično slovenski, zlasti pa »gorenjski športni panogi« dolgo let močno pogrešali.

Lestvica desetorice najboljših gorenjskih športnikov ne kaže samo velikih uspehov, temveč tudi, kateri športi so na Gorenjskem najbolj priljubljeni. Nič novega se ni zgodilo na tem področju. To so predvsem smučski športi, pa jese niški hokej, ki že vrsto let prevladuje v zveznem merilu, ter plavanje, ki se bo sedaj, po otvoritvi novega pokritega bazena v Kranju, še bolj razmahnilo.

Vendar pa pri tem ne bi smeli pozabiti, da so bili blejski veslači na evropskem prvenstvu najboljši izmed Jugoslovancev, da se gorenjski kegljaci stalni člani državne reprezentance in da so med olimpijskimi kandidati mimo najboljšje desetorice še drugi gorenjski športniki.

HENRIK UBELEIS

Športni uredniki o naši anketi

Jože Dekleva Delo

Izid nagradne ankete športnega uredništva Glasa je tokrat — po mojem — zanesljivo brez prigravice: Jeseniški alpski smučar Lakota je letos bolj kot vsi drugi gorenjski športniki zaslužil naslov najboljšega.

Odveč bi bilo naštevati vse njegove letošnje rezultate; dovolj je, če ostanemo kar pri njegovem največjem uspehu v minuli sezoni 12. mestu v smuku na Kandaharju v francoskem smučarskem središču Chamonixu. Neposredno po tem uspehu Petra Lakote sem v komentarju zapisal: »... S tem podvigom se je Lakota ne samo približal skozi dolgo vrsto let vodilnim jugoslovanskim smučarjem Tinetu Muleju, Janku Stefanu in Matevžu Lukancu, ki so v »zlatem« obdobju naših alpskih disciplin nizali uspeh za uspehom, ampak jih je v marsičem tudi prekosil. Tinetu Muleju je 1951. leta, ko se je na progi za smuk v Garmisch-Partenkirchenu uvrstil na 5. mesto in premagal Prawdo, Oreillera in vrsto drugih iz naj-

višjega mednarodnega razreda, zadostovalo 5,4 sekunde zaostanka za zmagovavcem, da je zasedel zelo vidno mesto za Haiderjem (A), Zeno Colom (I), Couttetom (F) ... — Peter Lakota pa je na letošnjem Kandaharju zaostal le 3,35 sekunde za zmagovavcem.

JOŽE DEKLEVA

Po vrsti izvrstnih alpskih smučarjev, ki smo jih imeli nekoč, smo torej naposled le izuščili smučarskega mojstra, ki spet sodi v visok razred. — Če bi znal Lakota v odločilnem trenutku natančno pretehtati vse sposobnosti, pa bi verjetno še večkrat lahko samo za las ostal za zmagovavcem ...

Tudi v tradicionalnem tekmovanju TI za plaketo Branka Zherla se je Peter uvrstil na častno peto mesto — tudi tu kot najboljši gorenjski športnik — prav med vrhne športnike iz vse Slovenije z našim šampionom Mirom Cerarjem na čelu.

Morda so se udeleženci ankete prav zato težje odločili, koga postaviti na boljše mesto.

Henrik Ubeleis Tedenska tribuna

Ne bo težko uganiti, zakaj je uredništvo Glasa pred osmimi leti prvič razpisalo nagradno anketo »Izberite najboljše gorenjske športnike«. Trdno sem prepričan, da so vas k temu vodile tele osnovne

Toliko, da je že mislila na moškega z drugega konca žice. Potem se ga je spomnila. Tam je ležal v svoji dortmundski hiši, v postelji, in ker je ležal v postelji, ker ni stal poleg pisalne mize, je čutila njegovo sovraštvo, sovraštvo moža brez oči, ki je želel, da bi se nekaj nadaljevalo, in že je vedel, da se bo v njegovem življenju nekaj zgodilo, če ne pojde tako dalje, ki se je z nasiljem boril za svojo jetnico. Potrebuje me, vendar bi me potreboval le, če bi šlo dalje kot doslej, če se bo vslej tako nadaljevalo, to je njegova inačica perverznosti, sadistična inačica. Zdaj je lahko trezno razmišljala, skoraj hladno je precenila, kakšno trpljenje bi privedela moškemu v postelji, če bi odločila slušalko, vendar ni čutila sočutja. Sam naj opravi s to rečjo, smilil se ji je le, ker mu je nekaj prizadejala. Z nezavedno krutostjo ženske, ki več ne ljubi, ženske, ki je svobodna, je odločila slušalko.

prišla, ni bilo tako lepo. In spet je izbrala pot skozi Mercerio.

Na Markovem trgu je bilo zdaj mnogo ljudi, trg je preplaval splet ljudi, razvejano ustje človeških skupin, ki so vrele iz odprtih trga kakor iz cevi, povsod okrog trga so visele svile ne zastave, modre in rdeče, stare in ugledne, medtem ko se je zeleno-belo-rdeča barva trobojnic z drogov napenjala v morskem vetru. Nekaj izrednega se dogaja, morda je praznik. Zahodna stran slavnostne Piazze se je že kopala

A. A. BEG

Pogovor je veljal dvanajststo lir; Franziska je plačala in odšla iz urada, spet pod blekaste galerije Fondaca dei Tedeschi. To je torej opravljeno. Stopila je na ulico in zagledala na njenem koncu stopnice, ki so vodile k mostu Rialto, stala so v soncu in ljudje so hodili po njih navzgor in navzdol. Prav, da je to mimo, občutila je zadoščenje, zadoščenje je slab občutek, vendar so trenutki, ko čutimo zadoščenje, ne morem si pomagati, vesel me, da sem opravila z Joachimom. Nehote je stopila proti mostu, naj se od Rialta popeljem z vaporettom do Zaccarie, pred hotel, in odidem spat? Čutila je, da je neprespana, nisem še prav utrujena. Le neprespana, najbrž sem videti strašna. Stopila je v bar blizu pristajališča motornih čolnov in v popliva ekspresno, toda zatem ni izbrala vaporetta. Hoditi moram, zrak je svež in lep, odkar sem

v soncu, tako da je Franziskin pogled nehote spolzel ob skrivnostnem stolpu, temno rdečino Campanilla, čigar bela konica je merila v neizmerno modrino, v prozorne globine, še nikdar nisem bila zgoraj, ta reč je za turiste, toda morda je velika, poskušala bom, ker sem opravila z Joachimom in se dogaja nekaj izrednega, ker imam spet priložnost, v tem zraku je najbrž čudovito stati na vrhu, morda bom danes sama zgoraj, turistov je malo in tako zgodaj še nisem pokonci, tole so sami Benečani, inela je srčno blaginčarka v Campanilli je že prišla, dejala je, da je še prezgodaj, vendar je Franziski predala vstopnico, celo odprla dvigalo in za njo zaprla rešetko. Franziska je počasi zdrselala kvišku.

Rojstni dan republike

Svečano praznujemo letošnji 29. november. Ob rojstnem dnevu republike se spominjamo tudi rojstnega dne pionirske organizacije. V teh dneh so pred petnajstimi leti na II. kongresu USAOJ v Bihaču ustanovili pionirsko organizacijo. Imenovali so jo Zveza pionirjev, njene članke pa pionirje. To so bili dečki in deklice, ki so brezmejno ljubili domovino in so bili pripravljeni za njeno osvoboditev žrtvovati vse svoje mlade moči. Po njihovem vzgledu so pionirji in pionirke po osvoboditvi pomagali obnavljati porušeno domovino, danes pa si zavzemajo rdeče rutice vsi otroci Jugoslavije, ki ljubijo svojo domovino in se uče od pionirjev o borbi in obnovi, kako je treba služiti svoji domovini.

**mlada
rast**

Lisica in zajec

LISICA ŽE DOLGO ni nič jedla; zato je čakala na kakršnokoli plen, ki bi ji prišel pod gobec. V travi je zavohala rov. Spoznala je, da se tod skriva zajec; zato je potrpežljivo čakala, ker zajca še ni bilo doma, so je vlegla in se naredila, kakor da je mrtva. Zajec je brezskrbno priskakljal. Ko je zagledal »mrtvo« lisico jo je hitro pobrisal v rov, kamor pa lisica ni mogla. Iz rova jo je zmerjal z grdimi pritanki! Zvita lisica pa se ni zganila. Končno je zajec mislil, da je lisica res mrtva; zato je prilezel iz rova. Takrat pa je lisica poskočila in zgrabila zajca za vrat! Odnese ga je svojim mladičem, ki so ga mučili in se z njim poigravali, nato pa so ga požrli.

Medved in lisica

ZARADI RAZNIH preprirov sta se medved in lisica končno odločila, da se bosta pomerila med seboj. Teknivala sta, kdo vrže kamen najbolj daleč. Lisica se je zlagala, da ima nad oblakom veliko moč in mu bo zato ukazala, naj zadrži medvedov kamen. Medved ji ni verjel. Prvi je vrgel medved. Res je kazalo, da je oblak zadržal kamen, ko je naenkrat padel na tla. Potem je bila na vrsti lisica! Namesto kamna pa je spustila vrabca. Zletel je pod nebo in izgubil v oblakih. Medved je moral priznati, da ga je lisica premagala.

Zdravko Karantar,
osnovna šola »Prežihov Voranc«
Izenice

Hladni dnevi v otroških vrtcih ne pokvarijo razpoloženja otrok. Vidimo, da se najmlajši kar dobro zaposlijo s svojimi igračami. Čas hitro mine.

NENAVADNA RADIJSKA POSTAJA

V NEW YORKU je neka lokalna radijska postaja, ki vsako nedeljo oddaja svoj posebni program. Ta oddaja, ki traja celih osem ur, je posvečena le otrokom. Program, v bistvu predstavlja mešanico raznih iger, predavanj, humoresk in vseh mogočih znanstvenih zanimivosti.

Vsak otrok lahko postavi kakršnokoli vprašanje, na katerega dobi odgovor takoj. Seveda odgovarjajo na ta vprašanja sami otroci. Najboljše odgovore nagradijo.

Izlet male račke

Na kmečkem dvorišču, odnesel. Toda ker obljubam, da bodo pridne in prošnjam, ni bilo ne kanca ne kraja, im je dovolila. Ena, dve, tri, že so bile vse v vodi. To je bilo veselega gaganja, čofotanja in plavanja. Toda mala račka je bila zopet neposlušna, zaplavala je predoleč in že jo je nosil tok. Prestrašena je zaklicala: »Mamica! Mamica!« Toda vse zaman, tok jo je nosil vedno dlje in dlje in že jo je izginila vsem izpred oči.

Tudi tistega dne, ko jih je mati peljala na sprehod, je bila neposlušna. Bilo je takole:

Ko so šle račke na sprehod ob potoku, so prišle do lepega tolmunčka in začele prositi mamico, naj jih pusti, da se gredo malo kopat. Mamica raca pa se je bala zanje, kajti potokček je bil precej deroč, in če bi katero zaneslo na sredino, ne bi mogla več nazaj in tok bi jo

Matu raca je takoj poklicala ostale račke iz vode in odšli so domov.

Malo pisano račko pa je nosilo naprej, dokler ni prišla zopet do tolmunčka in zlezla na suho. No, bila je sama daleč proč od ostalih sestric in ni vedela, kaj bi. Toda ni se še dobro osušila, že ji je priletela naproti čebela: »Ber — ber! Kaj pa ti tako daleč od doma? Račka se je začudila: »Od kod me pa poznaš?« A čebela ji je de:

nazaj: »Saj sem tudi jaz iz iste kmetije kot ti. Saj si že videla lepo pisano hišico z mnogimi sobicami. Tam stanujem s svojimi sestricami. Me smo pridne, veš, nabiramo med.« A, tako je to. Pa tako daleč od doma si, se nič ne bojiš, da ne boš znela domov?« je vsa prestrašena rekla račka. Čebela pa jo je potolažila: »Oh, nič ne skrbi, tak izlet naredim vsak dan. No, pa pojdiva, da tvoje mamice ne bo preveč skrbelo.« In sta šli. Čebela je spotoma sedela na cvetke in nabirala med, mala račka pa si je z zanimanjem ogledovala pokrajino.

Pot je bila dolga, toda končno sta le prispeli do kmetije. Tu pa so račke vse srečne sprejele svojo sestrico. Mamica pa jo je pokarala, kajti izlet bi se lahko tudi nesrečno končal. Mala nagrajka pa je obljubila, da bo odslej bolj poslušna.

Breda Krainer

Jesenska

Kadar listje odpada,
oblači se nebo,
poletje odhaja
jesen prišla bo.
Jesen se nam bliža,
potem starka zima,
poletje pa vsak
zapusti prav nerad.
Lastovke, škorci, kukavice,
zapuste polja, gorice;
odlete na toplejši jug;
zaradi hrane in muh.
Potlej pa dež gospoduje,
luže, je blato po tleh,
vsaka žuželka še v toplem
domuje,
le kos se potika v mrzlih
nočeh.

Alenka Velkavrh
5. raz. osnovne šole

Edinstvena šola na svetu

Šola za mlade znanstvenike

NA POLOTOKU Krima v Sovjetski zvezi imajo otroško šolo, ki je gotovo edinstvena na svetu. V njej ne poučujejo predmetov, ki so v navadi po ostalih šolah za otroke od 9 do 15 let. Na urniku, ki velja za te učence lahko prečitete naslednje predmete: astronomija, astronomika, višja matematika, elektrotehnika, višja fizika itd.

Seveda se v to šolo ne more vpisati vsak, ki bi se hotel; toda samo najbolj inteligentni. Tisti, ki so že v zgodnjem otroštvu pokazali smisel za znanost in tehniko.

Zivljenje v tej nevsakdanji šoli je zelo zanimivo. Učenci so sami postavili na dvorišču astronomski obser-

Kaj je to: domači film

Piše grški
režiser Michael
Cacoyannis

OB SEDANJIH razpravah naših filmskih delavcev in naše širše javnosti o novih poteh našega filma in o njegovih sedanjih problemih morda ne bo odveč prisluhniti mnenjem predstavnika drugega majhnega naroda o vprašanjih, ki nas zdaj tarejo. Izbrali smo grškega režiserja Michaela Cacoyannisa, ki si je pridobil znaten sloves že tudi zunaj meja svoje domovine, posebno z ekranizacijo Euripidove »Elektre«, za katero je lani v Cannesu dobil nagrado za najboljšo filmsko adaptacijo.

O obliki

Če človek gradi film od zunaj navznoter — logično, kritično, analitično — to popolnoma zaduži vsebino. Tak način je čisto zgrešen; vendar pa se sam zavzemam za obliko, dokler ta izvira od znotraj, iz vsebine. Oblika ne sme biti stvar »visoke mode«, zakaj film ni maneken.

O domači snovi

V filmskem ustvarjanju je eno izhodišče bistvenega pomena: poistovetenje s snovjo. Jaz na primer ne bi mogel resnično polno doživeti romana, ki se dogaja v ameriškem vele mestu. Meni je potrebna snov, ki je blizu takšni družbeni sredini, kakršno sem sam doživljal v teh mnogih letih,

Naš »novoavalski« mladi režiser Boštjan Hladnik poskuša svojo umetniško srečo v tujini. Za nemško družbo »Piran-film« je sredi leta posnel »Erotikone« z Ingrid von Bergen, Gunnarjem Möllerjem in Michaelom Cramerjem

ki sem jih preživel v Grčiji ali pa v tujini in na potovanjih.

Na drugi strani pa ne težim za kakšno »mednarodno« temo. Nobene potrebe ne čutim, da bi šel ven — k temu me niti ne vlečejo osebne težnje niti ne silijo finančne potrebe.

O koprodukcijah

V večino koprodukcij, ki nastajajo dandanes, so rodili finančni in ne umetniški razlogi. Sploh ne vidim dosti umetniških razlogov, ki bi lahko pripeljali do koprodukcij.

O ekipnem delu

Zelo tesno sodelujem z majhno skupino tehnikov. Izbiram zelo skrbno. Uporabljam majhno skupino, vsega skupaj šestnajst do dvajset ljudi. Nerač ko mu prepuščam vodstvo; sam

imam vso oblast in posledica tega je, da, kadar snemam film, delam tudi po dvajset do dvaindvajset ur na dan in tako morajo tudi vsi drugi delati po dvaindvajset ur dnevno. Razen Walterja Lassallyja, ki je moj glavni snemavec, so vsi drugi tehniki Grki. Zdi se mi, da imajo grški tehniki nenavaden dar za prilagajanje in z njihovimi rastočimi izkušnjami je moja ekipa dosegla resnično popolnost.

O tehniki

Pomanjkljivost tehnične opreme mi ne dela skrbi. Zmeraj se da najti druga pot. Da narediš film, ni nujno imefi velikih žerjavov in podobnega. Toda tisto, kar imamo, je res dobro — kamere, leče in zvok, kar je osnovno. Dejansko je »Elektra« nedavno dobila nagrado francoskih tehnikov za zvok. V Grčiji se je več pisalo o tej nagradi kot o uradni nagradi v Cannesu —

zakaj vedno se je mislilo, da smo v zvoku daleč zadaj. Toda kaj pa je zvok? To je tudi umetniški element; mnogo več je odvisno od načina uporabe zvoka kot pa od same kvalitete posnetka.

O festivalskih nagradah

Logično je, da sem bil zelo zadovoljen, ko je »Elektra« lani v Cannesu dobila nagrado. To za film mnogo pomeni in bilo bi snobistično, če bi se pretvarjal, da mi nagrada ničesar ne pomeni. Vendar pa bi morali imeti pri presojanju festivalskih nagrad določen občutek za mero. Zame je važno dejstvo, da so ljudem, katerih delo zelo občudujem, lahko všeč stvari, ki meni niso. Jaz spoštujem njihova stališča in pričakujem, da bodo tudi oni spoštovali moja. To je razlog, da pripisujem nagradam manjši pomen, kot to delata tisk in reklama.

Priljubljena Jean Seberg (Do zadnjega dlha) si je pustila rasti nekoliko daljše lase in tako prav prikupna zaigrala v svojem novem filmu »Po francosko«

»AVANTURE MLADEGA ČLOVEKA« ameriškega režiserja Martina Ritta so nastale po desetih zadnjih zgodbah Ernesta Hemingwaya o Njcku Adamsu. V uspelem filmu, ki ga lahko štejem za enega najboljših filmskih prenosov Hemingwaya, igrajo Richar Beymer, Diane Baker, Corine Calvet in Susan Strasberg, Eli Wallach in Paul Newman

»CAPAJEV« režiserjev Sergeja in Georgija Vasiljeva je eno najuspešnejših del z začetka sovjetskega zvočnega filma. V tem zelo priljubljenem filmu o partizanskem poveljniku iz časa državljanske vojne so zaigrali Boris Babočkin, Boris Blinov in Varvara Mjasnikova.

Rjava aktovka

V se popoldne so skrbno čistili orožje, vmes pa pogledovali v dolino, kamor so se spuстили ob prvem mraku. Pa ne ves bataljon, temveč le dvajset mladih s tremi strojnicami oboroženih fantov. Z njimi sta šla tudi komandant in komisar, vodil pa jih je terenec Miha, ki je poznal spodaj vsak korak.

Hodili so ko duhovi, da bi bila zaseda čimbolj uspešna. Bilo je rečeno, da bo ta večer na cesti nemški intendantski transport. Komaj se je znočilo, so se v varnem razmaku približali cesti, ki je bila v glavnem speljana po čistini. Zato je bil majhen gozdček kot nalašč za zasedo. Hkrati pa je pretila nevarnost, da jih Nemci niso prehiteli, kajti prav tam je bilo mogoče hoditi in se prikrivati blizu ceste, ki je bila pomembna okupatorjeva žila.

Smotno so razmestili strelce in mitraljezce, poplegli in čakali v prepričanju, da bo sovražnika zanje preveč, da bo plen velik in da se bo nemara težko prebiti nazaj v hribe. Čakali so pol ure čakali tričetrt ure, a mimo ni bilo drugega kot nek nagel osebni avto. Prijemalo se jih je vznemirjenje in sosed je že šepetal sosedu:

»Nemara pa so zvedeli za našo nakano?»

Toda — kako naj bi zvedeli, ko je o nameri vedel samo štab.

Ivan Jan

Vznemirjenje pa ni raslo zaradi negotovosti, temveč zaradi čisto nekaj drugega: dve uri so hodili do tega nevarnega kraja in čepeli v temi, da so jim umirali udi, zdaj pa naj ne bo tistega, kar so čakali in naj bi se vrnil praznih rok! Hodili bi potuljeno in neprimerno teže, kakor s težkimi nahrbtniki na ramah.

Komandant se je zato odločil:

»Užgali bomo na vsak avto, ki se bo pripeljal s severne strani! Dosti ne moremo zgrešiti, kajti kdo se drugi vozi dandanes, če ne okupator in taki, ki so z njim!»

Ta odločitev se vsem sicer ni zdela prav preveč všeč, kajti kdo ve, kako naključje lahko potisne na cesto celo kakega izmed njihovih znancev ali sorodnikov. Večina fantov iz bataljona je bilo namreč domačinov. Na koncu pa so bili vsi istih misli: praznih rok se ne bodo kopal nazaj v Karavanke.

Spet je poteklo četrto ure, morda dvajset minut, ko je napeto tišino in temo pretrgal najprej komaj opazen plamen luči, potem pa zvok avtomobilskega motorja, ki je naglo rasel. Približujoče se luči so se naglo večale.

»Pripravite se! Moj strel pomeni začetek! Merite v kolesa, kajti samo eden je! »je naročal šepetaje komandant, in od njega je šlo povelje v levo in desno, kot dogorevajoča eksplozivna vrstica.

V mislih vseh, ki so bili v zasedi, je bilo eno samo vprašanje: Kdo bo tisti, ki je v avtomobilu?

V tem je počilo in takoj nato so zadržala avtomatska orožja. Avto s prestreljenimi gumami je začel vse bolj ropotati, zavijati s ceste in se ustavljati. Prvi so iz zasede skočili k njemu s pripravljenim orožjem. Iz avtomobila, katerega vrata so bila na stečaj odprta, je bilo slišati neko cviljenje. Avto je bil prazen, le zadaj sta bila dva majhna prašička, na sprednjem sedehu pa velika, nova in lepa rjava aktovka. Razen tega so vsi znaki kazali, da je bil avto last nemške vojaške enote.

Vzeli so aktovko in avto uničili ter se umaknili slabe volje.

Čez nekaj dni je v štab bataljona prišlo sporočilo in predlog posebne vrste: če vrnejo aktovko, jim bo lastnik prinesel radijsko oddajno postajo! Lastnik je bil znan: domačin-kulturbundovec, obubožan bogataš, ki se je celo med vojno ukvarjal s »švercom«. V avtomobilu je bil poleg njega njemu podoben domač patron ter dva nemška podoficirja. Toda-kot nalašč, nihče razen enega prašička, ni bil od številnih partizanskih krogel niti opraskan! Sicer pa so merili v kolesa! Zanimiva družčina je iz preluknjane avtomobila pobegnila pred prihodom bataljoncev!

Ta zanimiva aktovka? V njej je bilo veliko nekakšnih italijanskih in nemških taksenih znamk, nekakšnih kolekov. Natanko za 25.000 lir in mark! Zato ponuja lastnik radijsko postajo? Na vsak način je bilo to za partizane neprecenljivo bogastvo! Toda-kje jo bo dobil? Nedvomno — ali jo bo »prišvercal« ali pa mu jo bodo dali Nemci! Vendar-postaja je postajal Vse nekaj drugega, kakor kurirske noge!

Aktovko je v neko skalno razpoko skrnil komisar, medtem pa je bila zveza s »švercarjem« vzpostavljena. Prvič je prišel »parlamentarec« sam, brez lastnika aktovke in na kraju javke so partizani za vsak primer postavili zasedo. Morda bo zakrknjeni kulturbundovec s kosmato vestjo le prinesel v bližino svojo dragoceno glavo, in če jo bo, ne bo sam. Aktovka je ostala skrita v

skalovju, kajti glede radijske postaje ni bilo še nič otipljivega. »Parlamentarec« je obljubil, da jo bo prinesel drugič. Tako je bil spet dogovorjen nov sestanek in na drugem kraju... Pod pogojem, da pride s postajo lastnik sam!

Kdo bo torej koga?

Naslednji sestanek je bil povsem drugačen, kot je bil zamišljen, kajti že čez dva dni so Nemci pognali v novo hajko. Medtem je namreč prišla tista intendantska kolona, ki jo je bataljon povsem uničil. Tega pa mogočni okupatorji niso mogli mirno gledati.

Pod Karavankami je tisti dan ostro pokalo in na vsaki strani je bilo nekaj mrtvih. Padel pa je tudi bataljonski komisar, ki je edini vedel za skrito aktovko!

Sicer so jo v skalovju ostali nekaj dni iskali, a vsi naporji so bili zastonj: aktovke ni bilo nikjer!

In tako partizani tudi niso dobili radijske postaje in tudi zviti »kulturbundovec« se ni več pokazal.

Naslednjo pomlad pa je tisto rjavo aktovko v neki skalnati razpoki dobil kurir Niko, ko je v hudi uri iskal zavetišče. Toda — marke in tisti vrednostni papirji so bili samo še sivkasta, napol preperela in zgrbančena gmota, ki niti za kurjenje ni bila kaj pridla!

RADIJSKI

SPORED

VELJA OD 30. NOVEMBRA DO 6. DECEMBRA

Poročila poslušajte vsak dan ob 4.05., 5.05., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23., in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri.

SOBOTA

- 7.15 Delovni kolektivi — delovnim ljudem
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.54 Glasbena medigra
- 9.05 Matic in Alenka v naši diskoteki
- 9.25 Solistična zabavna glasba
- 10.00 Legenda o Titu — kantata
- 11.00 Obisk v skupščini SRS
- 11.20 Arije in drugi odlomki iz jugoslovanskih oper
- 12.05 Igrajo veliki zabavni orkestri
- 12.35 Domači napevi za prijetno opoldne
- 13.30 Kolektivi pozdravljajo
- 13.30 Zabavna glasba
- 15.05 Premiera in reprize iz makedonske in slovenske glasbe
- 16.00 Z zabavno glasbo v dobro voljo
- 17.05 Slovenski oktet poje pesmi slovenskih skladateljev
- 17.25 S Titom od Ranguna do New Yorka
- 17.40 Zabavna glasba
- 18.00 Novi posnetki Verdijevega Trubadurja
- 18.45 Novo v znanosti
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Zaigramo/in zapojmo
- 20.20 Ne joči bronasti stražar — radijska priredba
- 21.00 Sobotni ples
- 22.10 Za naše izseljence
- 23.05 Plesna glasba

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Iz opernega sveta
- 20.15 Pisani takti
- 20.45 Pet veselih minut
- 20.50 Odmevi s Salzburškega festivala 1963
- 22.10 Zaplešimo v sobotno noč

NEDELJA

- 6.00 Dobro jutro
- 6.30 Napotki za turiste
- 7.40 Pogovor s poslušavci
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.50 Iz albuma skladb za mladino

- 9.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 10.00 Še pomnite, tovariši
- 10.30 Iz baleta »Labodje jezero«
- 11.30 Nedeljska reportaža
- 11.50 Solistični instrumenti zabavne glasbe
- 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 13.30 Za našo vas
- 13.50 Koncert pri vas doma
- 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov
- 15.05 Plesni ritmi s koncertnih odrov
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.20 Naš glasbeni avtomat
- 17.05 Hammond orgle
- 17.15 Radijska igra
- 18.16 Glasba iz znamenitih oper
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Izberite svojo melodijo
- 21.00 Pianist iz Texasa
- 22.10 Zaplešite z nami
- 23.05 Trije skladatelji iz Čehoslovaške

DRUGI PROGRAM

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Slavni pevci v priljubljenih operah
- 14.00 Zvenече kaskade
- 14.30 Priljubljene miniature Sergeja Rahmaninova
- 15.05 Od tod in ondod
- 19.05 Deveta simfonija
- 20.45 Koncert št. 8
- 21.00 V nedeljo zvečer
- 22.10 Komorna soareja pri jugoslovanskih skladateljih

PONEDELJEK

- 8.05 Pol ure pri skladatelju novih akordov
- 8.35 Sonce — štiri zborovske skladbe
- 8.55 Za mlade radovedneče
- 9.25 Sestanek z orkestrom Roger Williams
- 10.15 Odlomek iz 2. dejanja opere Ekvinokelj
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Veseli planšarji s pevci
- 12.40 Lepe melodije

- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.45 S knjižnega trga
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Iz opernega albuma
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Bolgarska in poljska zabavna glasba
- 18.45 Pota sodobne medicine
- 19.05 Glasbene razglednice
- 22.10 Melodije v noči
- 23.05 Literarni nokturmo
- 23.15 Plesna glasba

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Začetni tečaj angleščine
- 19.20 Operni ansambli starega in novega sveta
- 20.10 Zvočni portret ansambla Fred Bungo
- 20.45 Chaconne in Partito v d-molu
- 21.00 Za oddih in za zabavo

TOROK

- 8.05 Priljubljene narodne pesmi z domačimi ansambli
- 8.30 S popevkami in melodijami v dobro voljo
- 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 9.25 Na obisku v mariborski operi
- 10.15 Zvočni kaleidoskop
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Bosanske narodne z ansambлом Milana Stanteta
- 12.40 Lepe melodije
- 13.30 Drobne skladbe Wolfanga Amadeusa Mozarta
- 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
- 14.35 S Slovenskim oktetom po Evropi
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.30 V torek na svidenje
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Koncert po željah poslušavcev
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Instrumentalni solisti
- 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana
- 18.45 Na mednarodnih križpotjih
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Renesančne skladbe iz Nemčije in Avstrije
- 20.20 Radijska igra
- 21.06 Sonata v h-molu
- 21.35 Godala v ritmu
- 22.10 Glasbena medigra
- 22.15 Skupni program RTV
- 23.05 Melodije v noči

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj makedonskega jezika
- 19.20 Večerni akordi
- 19.30 Veliki violnisti
- 19.39 Iluminacije
- 20.00 Po svetu jazza
- 20.45 Popevke, ki jih radi poslušate
- 21.05 Skupni program JRT

SREDA

- 8.05 Jutranji divertimento
- 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb
- 9.25 Glasba ob delu
- 10.15 Narodne pesmi iz Južne Amerike
- 10.45 Clovek in zdravje
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Radijska kmečka univerza
- 12.25 Trio Avgusta Stanka
- 12.40 Lepe melodije
- 13.30 Odmevi iz Španije
- 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 14.35 Znano in priljubljeno
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Pesmi jugoslovanskih narodov
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Friderik Chopin — skladatelj
- 17.35 Iz fonoteke Koper
- 18.10 Mojster orkesterske igre
- 18.45 Ljudski parlament
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Večerni akordi
- 20.20 Odlomki iz opere »Pikova dama«
- 21.20 Brahms v koncertni in komorni glasbi
- 22.10 Ciaccona za violo in klavir
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Literarni nokturmo
- 23.15 Plesna glasba

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Pravljčna suita za klavir
- 19.35 Metamorfoze na Webrove teme
- 19.55 Zvoki ob kaminu
- 20.05 Mojstra francoske zborovske renesanse
- 20.45 Orgle in orglice
- 20.55 Mednarodna radijska in televizijska univerza
- 21.10 Moderni plesni ritmi

ČETRTEK

- 8.05 Opera in balet
- 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
- 9.25 Slovenski pevci — orkestri in ansambli
- 10.15 Igra vam ameriški simfonično-pihalni orkester
- 10.30 Pet minut za novo pesmico
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Igrajo in pojo Beneški fantje
- 12.40 Lepe melodije
- 31.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Literarni sprehod
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Majhni zabavni ansambli
- 17.15 Turistična oddaja
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 »V podvečer«
- 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih
- 19.05 Glasbene razglednice

- 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
- 20.45 Lahka glasba
- 21.00 Lirika skozi čas
- 21.40 Koncert za harfo in godala
- 22.10 Glasbena medigra
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Petnajst minut vam igrajo zabavni orkestri
- 23.20 Skupni program JRT

PETEK

- 8.05 Moravani pojejo skladbe
- 8.30 Tisoč pisanih taktov
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 S Koroškega v Belo Krajino
- 10.15 Drobni prizori iz Sneguročke
- 10.35 Novost na knjižni polici
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Radijska kmečka univerza
- 12.25 Vokalni kvintet Niko Stritof in Stirje fantje
- 12.40 Lepe melodije
- 13.30 Pesem in ples iz Jugoslavije
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Domače za prijetno opoldne
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.20 Zabavna glasba
- 15.45 Jezikovni pogovori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Popoldne pri skladatelju Franzu Schubertu
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Razbita čaša
- 18.30 Pripoveduje Borut Lesjak
- 18.45 Iz naših kolektivov
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Iz filmov in glasbenih revij
- 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
- 20.30 Dve novi izvedbi Beethovna
- 21.00 Hammond orgle
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
- 23.05 Glasbena medigra
- 23.10 Afroditiino zmagoslavje

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Nadaljevalni tečaj angleščine
- 19.20 Gozdni prizori
- 19.41 Vedri zvoki iz naših studijev
- 20.05 Simfonija št. 5
- 20.45 Srečanje s pevcem Joon Williamsom
- 20.55 Kulturni globus
- 21.10 Glasbena medigra
- 21.15 Jazz na koncertnem odru

AVANTURE MLADEGA CLOVEKA ob 23. uri

1. decembra — domači film REKA SMRTI ob 10. uri meh. barv. film CRNI OREL ob 13. uri, domači CS film NEVESINJSKA PUSKA ob 15. uri, amer. barv. CS film NA MUHI ob 17. uri, egip. film SLAVCKOVA PESEM ob 19. uri, premjera sov. filma ČAPAJEV ob 21. uri
2. decembra — slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE ob 16., 18. in 20. uri
3. decembra — slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE ob 16., 18. in 20. uri

Strazišče »SVOBODA«

27. novembra — sovjetski film TAHIR IN ZUHRA ob 20. uri
28. novembra — premjera jug. CS film NEVESINJSKA PUSKA ob 21. uri
29. novembra — slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE ob 15. in 19. uri, špan. barv. film PRODAJALKA VIJOLIC ob 17. uri, premjera meh. barv. filma CRNI OREL ob 21. uri
30. novembra — domači CS film KOZARA ob 15. uri, amer. barv. CS film SEJEM V TEKSASU ob 17. uri, amer. barv. VV film IMITACIJA ZIVLJENJA ob 19. uri, premjera amer. barv. CS filma AVANTURE MLADEGA CLOVEKA ob 21. uri

1. decembra — meh. barv. film CRNI OREL ob 15., 17. in 19. uri

Cerkije »KRVAVEC«

28. novembra — ameriški film KO JE KRALJEVALA KOMEDIJA ob 19.30
29. novembra — ameriški film KO JE KRALJEVALA KOMEDIJA ob 15. in 17. uri, amer. barv. CS film NA NISANU ob 19. uri
30. novembra — ameriški barv. CS film NA NISANU ob 15. in 17. uri, egip. film SLAVCKOVA PESEM ob 19. uri
1. decembra — amer. barv. VV film IMITACIJA ZIVLJENJA ob 15., 17. in 19. uri

Naklo

29. novembra — slovenski film KEKEC ob 15. uri, egip. film SLAVCKOVA PESEM ob 17. in 19. uri
30. novembra — amer. film KO JE KRALJEVALA KOMEDIJA ob 15. uri, španski barvni film PRODAJALKA VIJOLIC ob 17. uri, slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE ob 19. uri
1. decembra — slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE ob 15. uri, sovjetski film ČAPAJEV ob 17. uri, amer. barv. CS film NA NISANU ob 19. uri

Jesenice »RADIO«

30. novembra do 2. decembra — amer. barvni CS film PREPOVEDANE STRASTI

Jesenice »PLAVZ«

30. novembra do 1. decembra — jugoslovanski film NEVESINJSKA PUSKA
2. decembra do 3. decembra amer. barv. CS film PREPOVEDANE STRASTI

Zirovnica

30. novembra — amer. film

FRA DIAVOLO

1. decembra — japonski CS film PRISTANIŠČE ZADOVOLJSTVA
Dovje-Mojstrana
29. do 30. novembra — japonski CS film PRISTANIŠČE ZADOVOLJSTVA
1. decembra — amer. film FRA DIAVOLO

Koroška Bela

30. novembra — jugoslovanski film DVOJNI OBROČ
1. decembra amer. barv. film BUTTERFIELD 8
2. decembra — jugoslovanski film NEVESINJSKA PUSKA

Kranjska gora

29. do 30. novembra — amer. barv. CS film PREPOVEDANE STRASTI
1. decembra — jugoslovanski film DVOJNI OBROČ

Kropa

29. novembra — poljski CS barv. film KRIZARJI ob 20. uri
30. novembra — ruski film KOCUBEJ ob 15. in 19.30
1. decembra — amer. barv. film DARBY O'GILL ob 15. in 19.30

4. decembra — ruski film CLOVEKOVA USODA ob 19.30

Ljubno

29. novembra — amer. barv. CS film DAYVI CROCKETT ob 16. uri
30. novembra — nemški barvni film ESNAPURSKI TIGER ob 19.30
1. decembra — nemški barvni film ESNAPURSKI TIGER ob 16. uri

Duplica

30. novembra — amer. CS film STRELJANJE V DODGE CYTIJU ob 19. uri
1. decembra — amer. CS film STRELJANJE V DODGE CYTIJU ob 15., 17. in 19. uri

Podnart

29. novembra — slovenski film SAMORASTNIKI ob 9. in 11. uri
30. novembra — ameriški barvni film DVOBOJ PRI OK. KORALU ob 17. in 19. uri
1. decembra — amer. barv. CS film ZADNJI VLAK IZ GUN HILLA ob 15., 17. in 19. uri

Radovljica

30. novembra — ameriški barv. film ZADNJI VLAK IZ GUN HILLA ob 16. in 20. uri
30. novembra — franc. barv. film PREGANJANA LJUBEZEN ob 18. uri
1. decembra — slovenski film SAMORASTNIKI ob 18. uri
1. decembra — franc. barv. film PREGANJANA LJUBEZEN ob 18. uri
1. decembra — amer. barv. film OBRACUN PRI OK. KORALU ob 10. uri dopoldne
3. decembra — sovjetski film LJUBEZEN ZMAGUJE ob 20. uri
4. decembra — sovjetski film LJUBEZEN ZMAGUJE ob 18. uri
4. decembra — amer. barv. film RAZKOSJE V TRAVI ob 20. uri
5. decembra — amer. barv. film RAZKOSJE V TRAVI ob 20. uri
6. decembra — francoski film POGLED Z MOSTU ob 20. uri

Kranj »CENTER«

27. novembra — ameriški barv. CS film SEJEM V TEKSASU ob 15.30 in 17.30
28. novembra — ameriški barv. CS film SEJEM V TEKSASU ob 16., 18. in 20. uri, premjera domačega CS filma NEVESINJSKA PUSKA ob 22. uri
29. novembra — domači CS film NEVESINJSKA PUSKA ob 14., 16., 18. in 20. uri, premjera meh. barv. filma CRNI OREL ob 22. uri
30. novembra — slovenski film KEKEC ob 14. uri, domači CS film NEVESINJSKA PUSKA ob 16., 18. in 20. uri, premjera amer. barv. CS filma AVANTURE MLADEGA CLOVEKA ob 22. uri
1. decembra — amer. barv. CS film NA NISANU ob 14. uri, amer. barv. CS film SEJEM V TEKSASU ob 16., 18. in 20. uri
2. decembra — amer. barv. CS film AVANTURE MLADEGA CLOVEKA ob 17. in 19.30
3. decembra — amer. barv. CS film AVANTURE MLADEGA CLOVEKA ob 17. in 19.30

Kranj »STORŽIC«

27. novembra — ameriški barv. CS film SEJEM V TEKSASU ob 10. uri, egip. film SLAVCKOVA PESEM ob 16. in 20. uri
28. novembra — ameriški barv. CS film SEJEM V TEKSASU ob 10. uri, amer. film KO JE KRALJEVALA KOMEDIJA ob 15. uri, sovjetski film TAHIR IN ZUHRA ob 17. uri, španski barv. film PRODAJALKA VIJOLIC ob 19. uri, egip. film SLAVCKOVA PESEM ob 21. uri, premjera slovenskega filma TRIGLAVSKE STRMINE ob 23. uri
29. novembra — slovenski film KEKEC ob 10. uri — mladinska matineja, slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE ob 13. in 21. uri, amer. barv. CS film SEJEM V TEKSASU ob 15. in 19. uri, sovjetski film TAHIR IN ZUHRA ob 17. uri, premjera meh. barv. filma CRNI OREL ob 23. uri
30. novembra — ameriški film KO JE KRALJEVALA KOMEDIJA ob 10. uri, meh. barv. film CRNI OREL ob 13. uri, amer. barv. VV film IMITACIJA ZIVLJENJA ob 15. in 21. uri, domači CS film KOZARA ob 17. in 19. uri, amer. barv. CS film

SOBOTA — 30. novembra

RTV Ljubljana
17.00 Poročila
17.05 Praznično srečanje s športniki
RTV Beograd
18.05 Gledališče ob 18.05
RTV Ljubljana
19.00 TV obzornik
19.20 Sprehod skozi čas
19.45 Kaj bo prihodnji teden na sporedu
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Beograd
25.45 Šest svečanih povabil
RTV Zagreb
21.45 Tri pesniške besede
RTV Ljubljana
22.00 Allmistakeo — komična opera

NEDELJA — 1. decembra

RTV Beograd
11.00 Kmetiška oddaja
RTV Ljubljana
11.30 Čebele — zgodba o Denisu
Evrovizija
16.15 Prenos košarkarske tekme Jugoslavija : Francija
RTV Zagreb
17.45 Reprodukcijska posnetka športnega dogodka
RTV Beograd
19.30 Koncert jazz orkestra
RTV Beograd
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Beograd
20.45 Gorski venec — TV priredba
22.00 Poročila

PONEDELJEK - 2. decembra

RTV Ljubljana
10.40 Solska ura
15.20 Ponovitev šolske ure
17.30 Angleščina na TV
RTV Zagreb
18.00 TV v šoli
RTV Ljubljana
18.30 Poročila
18.35 Peter v cirkusu — lutkovna igra
19.00 TV obvoznik
JTV
19.30 Tedenski športni pregled
20.00 TV dnevnik
RTV Zagreb
20.30 Propagandna oddaja
20.45 Speči bojevnik — TV drama
RTV Ljubljana
21.45 Ob 150 letnici rojstva Giuseppe Verdija
22.15 Poročila

TOREK — 3. decembra

RTV Zagreb
20.00 Poročila
20.05 Akademija v počastitev književnika Avgusta Cesarca
22.00 Poročila

SREDA — 4. decembra

Intervizija
16.30 Stirištomilijonov stopinj
RTV Ljubljana
17.30 Ruščina na TV
18.00 Poročila
18.05 Ekskizmeč — slikanica
18.20 Pionirski TV studio
19.00 TV obzornik
19.35 Ekspedicija
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Propagandna oddaja
RTV Zagreb

20.45 Na kraju samem — zabavno glasbena oddaja
RTV Ljubljana
21.45 Zgodba o dr. Kidžaru
22.35 Poročila
22.35 Poročila

CETRIEK — 5. decembra

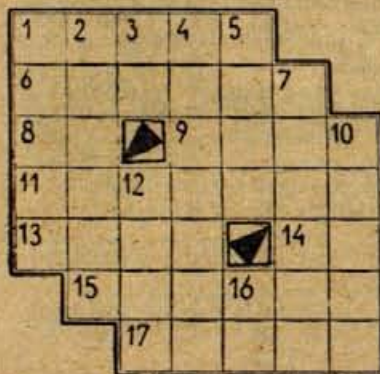
RTV Zagreb
10.00 TV v šoli
RTV Ljubljana
17.30 Ruščina na TV
RTV Beograd
18.00 Poročila
18.05 Slike sveta
RTV Ljubljana
18.30 Britanska enciklopedija
19.00 TV obzornik
19.30 Koncert folklornega ansambla iz ČSSR
»Lučnica«
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Beograd
20.30 Dan Kihot — baletni večer
22.30 Poročila

PETEK — 6. decembra

RTV Ljubljana
17.30 Ruščina na TV
18.00 Poročila
18.15 Filmska oddaja
18.30 Hranimo zdrave zobe — znanstvena oddaja
JTV
19.00 TV obzornik
RTV Ljubljana
19.15 Dokumentarni film
RTV Beograd
19.30 Naši baletni umetniki
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Zagreb
20.30 Propagandna oddaja
RTV Beograd
20.45 Risani filmi
21.15 Soba Freda Astaire — film

Križanka št. 44

Brez besed

Križanka je maglična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično.

1., 1. znana oseba iz slovenske po-
vesti, 6., 2. kraj, kjer kopljejo rudo,
8., 3. avtomobilska oznaka Prijed-
dorja, 9., 12. pokrajina v Indokini,
11., 4. grški popis bojnih pohodov,
13., 5. rusko žensko ime, 14., 16. so-
sednji črki, 15., 7. družbeno shaja-
lišče, 17., 10. visok vojaški čin,

Dober predlog

— Zdaj ga bomo poskušali zdra-
viti s šoki

Anton P. si je sezidal hišo in
povabil najbližje prijatelje
na kosilo. Po osmi ali deveti
zdravici, ko je radovednost trium-
firala nad taktičnostjo, so ga prija-
telji vprašali.

— Povej nam, Anton, od kod ti
denar za viljo?
— Varčujem, prijatelji moji,

Varčen človek

varčujem — jim je otroško nedolž-
no odgovoril Anton.

— Varčevanje in delo sta osno-
pa za vsak uspeh. Osebnost na pri-
mer nikdar ne pijem konjaka znam-
ke »Martel«. Steklenica »Martela«
stane 453 zlotov. Kupujem raje
»Courvoisier« po 423 zlotov, pi-
jem raje šampanjec »Karel Velik«
po 351 zlotov; pri tem prihranim
kar 42 zlotov. In kot veste: zrno
do zrna...

Ali pa recimo — oblačenje.
Vedno si zapovedujem: preveč si
šromatišen, Anton, da bi kupoval
poceni stvari; bolje je torej, če ku-
pim eno obleko iz čiste volne kot
dvoje 60 procentnih. Dobro oble-
ko nosiš dlje kot dvoje, troje
čenenih.

— Toda zdi se mi, da sem videl
pri tebi več dobrih oblek — se
vmeša eden izmed gostov.

— Vsekakor — odvrne Anton.
Imam nekaj dobrih oblek, var-

čen človek sem. En dan oblečem
eno, naslednji drugo in tako po
vrsti... Tako se ne kvarijo. Eko-
nomiziranje mi je že tako prišlo v
kri, da pomislim, če že ni čas, da
se preneham voziti s tramvajem in
taksijem.

— Pa vendar ne boš hodil peš?
— se zasliši prestrašeni glas.

— To ne. Preveč časa bi izgubil
in podplate bi vsak hip izrabil.
Zato nameravam kupiti avtomobil.
Sami presodite: štirikrat dnevno s
taksijem je 50 zlotov, v mesecu
zneso to 1500, ob letu že 18.000.
Če računam, da bom živel še
25 let, potem vidite, koliko bi
moral izdati če za taksij!

— 450 tisoč zlotov!
— Poglejte, mnogo ceneje je ku-
piti avto za 150 tisoč zlotov. Osta-
ne mi jih 300 tisoč in — vložil
jih bom na hranilno knjižico.

— Anton, Anton, kaj te je ven-
dar spodbudilo, da živiš tako
skromno in varčno? — so se čudili
prijatelji.

— Kako kaj? Pomanjkanje!
Mar res mislite, da s svojimi
1600 zloti, kolikor jih dobim
kot skladiščnik, lahko živim raz-
košno?...

Zofja Hajnovska

HOROSKOP

VELJA OD 30. NOVEMBRA DO 7. DECEMBRA

OVEN (21. 3. — 20. 4.)

ČE V IGRI ne bo šlo vse po sreči, si ne beli preveč glave. Raz-
vedriš se v družinskem okolju. Pozabljeni dolжник te razveseli.
V petek ustrežeš zahtevni otroški želji proti svojemu konceptu, zato
se čez tri tedne praskaš za ušesi in iščeš drobiž po žepih.

BIK (21. 4. — 20. 5.)

SAMO Z DIPLOMATSKO spretnostjo uresničiš svoje načrte v
službi, doma in še nekje. Neko potovanje utegne postati pomembno
v tvojem življenju; posledice, seveda koristne, bodo zaznavne šele
po novem letu. Skrbna ženska te posvari.

DVOJKA (21. 5. — 20. 6.)

PO CUSTVENIH zapletljajih zaradi ljubosumnosti se bo vihar
sčasoma pomiril. Včasih je treba tudi drugim priznati, da imajo
prav. Ne vmešavaj se v zadeve, ki ti prinašajo samo skrb. Naj
nekaj časa to drugi opravljajo, saj to ne bo rotacija.

RAK (21. 6. — 22. 7.)

ZELO VAŽNO srečanje in še važnejši pogovor. Zelo lep petek,
sobota polna pričakovanja, žal, pride opravičilo. Ne boj se za
zdravje, pač pa za posojeni predmet.

LEV (23. 7. — 22. 8.)

ZARADI TUJIH nasmehev bo nekaj hudih pogledov. Prisilijo
te, da v službi ne razkazuješ čustev. Oseba drugega spola ti še
nagaja in se naslaja bolj iz ljubosumnja. Ni se treba bati razočar-
anja — obljubljeni pride.

DEVICA (23. 8. — 22. 9.)

POSKUSE DOBRIH znancev, ki bi se radi pobotali, ne puščaj
vnemar. Petkov poseg v hranilnik se ti z obrestmi maščuje. Ohla-
diš vročekrvnega sorodnika.

TEHTNICA (23. 9. — 22. 10.)

IZKORISTI ZVEZE in daj dobrim prijateljem možnost, da se
izkažejo. Kasneje bo še dovolj priložnosti, da se jim oddolžiš.
Nekaj najdeš.

SKORPIJON (23. 10. — 22. 11.)

PREPOVEDANO SPOGLEDVANJE se lahko brez nevarnosti
nadaljuje. V četrtek priznanje, v petek bahanje, v soboto vožnja.
Veselje z živalmi in s pošto.

STRELEC (23. 11. — 22. 12.)

ZARADI POSEBNIH okoliščin je možno, da te pred koncem
tedna doleti dodatna finančna obremenitev. Zato stisni pas, če
hočeš udobno silvestrovati. Presenečenja z darili.

KOZOROG (23. 12. — 20. 1.)

V SRČNIH ZADEVAH bi bilo potrebno, da se odkrito pogovoriš,
namesto da zgubljaš čas s prerakanjem. Obisk te bolj uspava kot
zabava.

VODNAR (21. 1. — 19. 2.)

V ZASEBNIH zadevah bo treba popustiti, če nočeš konec tedna
zabresti v nevednosti. Glede na izkušnje odbij neresne in dvom-
ljive ponudbe. Pozor na cesti.

RIBI (20. 2. — 20. 3.)

ZAMUDIS LEPO priložnost, ki se ne povrne zlepa. Kljub obre-
menjenosti srce v petek močneje zabije. Tisto, kar vidiš sobotni
večer, ne vidi vsak!

Ded in vnuk

Zlobno

— Oprostite, avtomobil je pokvar-
jen, ne moja žena!